

TAULA REDONA
UNA NOVA RÀDIO TELEVISIÓ
PÚBLICA VALENCIANA

CONSELL
VALENCIÀ
de CULTURA

Comissió de Promoció Cultural del CVC
Coordinadors: D. Vicente González Móstoles
D^a. Ana Noguera Montagut
27 de novembre de 2014

© **Consell Valencià de Cultura, 2015**

Museu, 3

46003 València

cvc@gva.es

Disseny: Estudio Paco Bascuñán

Impressió: Gràfiques Litolema

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ	5
PLANTEJAMENT DE LA TAULA REDONA	5
– Antecedents	5
– Estat actual	8
– Elements a debat	10
– Membres de la taula	11
2. BALANÇ	13
– Objectius assolits	13
– Trets comuns	13
– Opcions diferenciades	18
3. PONÈNCIES	19
– Andrés Boix Palop	19
– Pau Rausell Köster	34
– Antonio Mansilla	40
– Ximo Pérez	44
– José Javier Marzal Felici	51
– José Ignacio Pastor	62
4. CLOENDA	71
– Santiago Grisolía	71
BIBLIOGRAFIA GENERAL	73
FOTOGRAFIES DE LA TAULA REDONA	77

1. PRESENTACIÓ

PLANTEJAMENT DE LA TAULA

Antecedents

Des que el dia 27 de novembre de 2013 el Consell de la Generalitat Valenciana va decretar la supressió del servei públic d'emissió de Radiotelevisió Valenciana i per tant l'acomiadament de la totalitat de la seua plantilla i una vegada superat l'estupor produït per la radical mesura, s'ha anat estenent per la societat i en particular en els cercles professionals i universitaris la sensació de buidor, de manca d'un servei que semblava tenir capacitat d'evolució enfront de les greus dificultats presentades però que de cap manera anaven a conduir-lo a l'extinció.

No feia molt de temps que el CVC havia presentat per demanda del Consell el seu informe sobre l'avantprojecte de Llei de Radiotelevisió Valenciana, elaborat per la Comissió Jurídica i aprovat pel Ple en març de 2012. En ell s'apreciava amb certa clarividència que:

“Davant de la imminència d'un ERO sobre l'actual plantilla de l'Ens Públic RTVV i les seues societats, del qual encara se'n desconeixen els detalls, i davant de la modificació prevista de la Llei 7/2010, General de Comunicació Audiovisual, en allò que pot afectar determinats aspectes de la gestió de les ràdios i televisions públiques autonòmiques, la qual modificació tampoc no s'ha concretat, no pareix convenient tramitar l'actual text legislatiu sense disposar d'una informació real sobre l'abast d'estos nous paràmetres. La falta d'eixa informació pot conduir a errors que posarien en risc l'aplicació d'esta norma en un futur pròxim”.

Poc després, en la seua sessió de juliol de 2013, el Ple del CVC es va fer ressò dels dubtes sobre el manteniment dels arxius de RTVV i senyalava:

“Tras una intensa vida informativa y documental que arrancó en el otoño de 1988, la Radio y la Televisión Valencianas se han convertido en un Archivo de la Memoria del pueblo valenciano. Ese riquísimo bagaje informativo debe seguir existiendo y se debe fomentar. Así mismo, debería seguir estando en manos de una gestión pública con el fin de que todo el pueblo valenciano pueda tener un fácil acceso a sus contenidos. Dicho patrimonio debería de ser protegido por la Generalitat Valenciana como un Bien de Interés Cultural, o figura similar de la Ley de patrimonio, para asegurar en el

futuro su salvaguarda frente a cualquier eventualidad. También convendría que la ley introduzca la obligación de compartir con el Archivo de la Filmoteca Valenciana políticas de fomento de la cultura cinematográfica y acuerdos de cesión de materiales, que permitan unir sinergias para la consecución de los objetivos de servicio público de ambas entidades. Que la ley proteja el uso actual del edificio de RTVV como centro de producción y sede central del Grupo RTVV SA”.

La Sentència del TSJ que declarava nul l'ERO presentat per la direcció de l'ens va precipitar la solució final i el Consell decretà la Llei 4/2013, de 27 de novembre, per a “...suprimir la prestació dels serveis de radiodifusió i televisió d'àmbit autonòmic de titularitat de la Generalitat i, en conseqüència, autoritzar al Consell l'extinció, dissolució i liquidació de l'empresa pública Radiotelevisión Valenciana, SAU”. I per tant “... es produirà l'extinció dels contractes de treball que afecten a la totalitat de la plantilla de l'empresa Radiotelevisión Valenciana”.

Malgrat el seu caràcter com a institució estatutària, assessora i consultiva en assumptes culturals, el Consell Valencià de Cultura no fou consultat per a informar una llei d'aquesta profunditat cultural.

L'espill s'havia trencat i el que semblava impossible, el que ningú no havia gosat de dir s'havia produït.

Les primeres reaccions es van produir precisament al si del CVC i giraren entorn del present i el futur dels arxius de RTVV, d'una immensa vàlua documental, que reflecteixen la vida dels valencians al llarg dels passats 27 anys, les seues imatges, el seu relat. La Comissió d'Arts elaborà i dugué al Ple, en desembre de 2013, una Declaració sobre els Arxius de RTVV en la qual exposava la seua preocupació:

“Davant del tancament de la RTVV i la situació actual dels béns i arxius de l'extinta Radiotelevisió Valenciana, el CVC vol expressar el seu interès pel manteniment d'un fons documental, patrimoni cultural rellevant, que considera imprescindible per al coneixement de la societat valenciana de les darreres dècades, també de les anteriors. En eixe sentit vol assenyalar que els arxius de la RTVV són transcendents i un bé públic que cal mantenir en les condicions adequades. Per això, a més de demanar informació de la situació d'eixos arxius, manifesta la seua disposició a col·laborar en tot allò que siga necessari per la conservació idònia d'un bé d'interès cultural valencià tan excel·lent com ho són els arxius de la Radiotelevisió Valenciana.”

Més enllà, però, de la tristesa que es deriva d'una pèrdua cultural d'aquesta naturalesa i magnitud, les conseqüències són també econòmiques i amb motiu de la celebració de la Taula Redona sobre la situació de les Indústries Culturals del Sector del Llibre, Arts Escèniques i Audiovisual es va assenyalar que :

"...Evidentemente, es el cierre de RTVV lo que ha provocado el mayor descalabro en el sector... Actualmente el desempleo en el sector audiovisual supera el 90%. Si la situación no cambia rápidamente, los profesionales deberán exiliarse o buscar un trabajo fuera del audiovisual."

En conseqüència l'informe que la Comissió de Promoció Cultural va presentar al Ple en abril de 2014 deia:

"Constatamos con aflicción que las intervenciones de los representantes y asistentes a la Mesa Redonda alcanzaron momentos de gran tristeza. Sobre la sesión pesaba el efecto laminador que han tenido el cierre de la televisión valenciana, el aumento del IVA y las transformaciones del mundo digital, de tan difícil regulación."

Fent-se ressò d'aquest conjunt de manifestacions, el president Santiago Grisolía féu una declaració als mitjans de comunicació, posteriorment refrendada pel Ple en juliol de 2014 en el sentit que *"...antes o después ... habrá una televisión pública valenciana ...un elemento muy importante de comunicación ...mucho más modesta"*.

La Comissió Jurídica del CVC va visitar el dia 23 d'octubre de 2014 la RTVV per tal de conèixer la situació actual dels arxius de l'ens i va emetre un "Informe sobre la situació actual dels Arxius de RTVV", aprovat pel Ple en la seua sessió de 26 de gener de 2015.

Com hem dit adés s'ha anat estenent per la societat i en particular en els cercles professionals i universitaris, després de l'estupor i la indignació, la necessitat de reflexionar sobre el futur d'una eina cabdal en un poble amb llengua pròpia com el nostre.

Les Empreses Audiovisuales Federades, EAVF, enllestiren un informe amb el títol "Proposta per a una nova televisió valenciana", datat en maig de 2014, que en bona mesura inclouïa les conclusions d'un d'anterior, de notable anticipació, de maig de 2012, dit "Propuesta de remodelación de Televisión Valenciana", apel·lant a la creació d'un ens públic, en valencià i de magnitud més reduïda, és a dir, sostenible econòmicament

i dotat d'un contracte-programa garant de la seua continuïtat, una vegada absorbit el deute acumulat, és clar.

Dos debats marcaren el camí de la reflexió adés senyalada.

El que sota el títol "Foro para una nueva televisión autonómica valenciana" fou implementat per l'Associació de Productors Valencians, PAV, i la Universitat de València, UV, dut a terme en abril del 2014, conduït pel professor Andrés Boix del departament de Dret Administratiu, que amb esperit crític es plantejava la hipotètica necessitat d'una radiotelevisió pròpia i conclouïa en la seua urgència encara que ajustada a límits econòmics sostenibles, de proximitat i en valencià, aprofitant sinergies amb altres sistemes audiovisuals del domini lingüístic.

El segon, celebrat en juny de 2014 sota el títol "Marc jurídic o nous reptes per a la futura RTV Pública Valenciana", fou impulsat per la Comissió Interuniversitària en favor d'una RTV pública valenciana, CIRTPV, amb l'estreta col·laboració de la Universitat Jaume I i de la Universitat de València, sorgida a l'empara de la Conferència de Rectors de les Universitats Públiques Valencianes.

Cal dir que en l'àmbit editorial s'han produït dos aportacions remarcables: la primera "Quina televisió pública? Amenaces i oportunitats en l'era digital", de 2009, del sociòleg Mollà, i una segona, amb notable oportunitat, en octubre de 2014, un volum de reflexions titulades "Reset RTV", produïdes pel Col·lectiu Ricard Blasco, en el qual un conjunt de professionals de la comunicació enceten un debat de reflexió i de proposició de futur per a una nova radiotelevisió valenciana. Totes dues formen una base comuna de plantejament de futur molt estimable.

Estat actual

En el moment present dues novetats han afegit al que hem exposat trets diferents o han enfortit els que caracteritzaven la situació.

D'una banda s'ha constituït el passat mes d'octubre la Mesa Sectorial de l'Audiovisual Valencià, MESAV, que reuneix les entitats següents: Escriptors de l'Audiovisual Valencià, EDAV, Unió de Periodistes Valencians, Associació Valenciana de Productors Independents, AVAPI, Directores de Cinema Valencians, Col·lectiu de Professionals de Doblatge, CPD, Actors i Actrius Professionals Valencians, AAPV, treballadors, M1Ide-nou, Associació de Treballadors de l'Audiovisual, ATRAU, i Universitat Jaume I.

La MESAV aporta al debat un document titulat "Cap a un nou espai audiovisual", que propugna una televisió pública, de producció pròpia, motor del sector audiovisual, amb una plantilla ajustada però àmplia i sotmesa al control extern no governamental.

Per un altre costat s'ha presentat a les Corts Valencianes una Iniciativa Legislativa Popular avalada per nombrosíssimes signatures i que pretén restablir, com afirma el seu primer article, el Dret a rebre i comunicar idees i informació en llengua pròpia i amb aquest fi afirma el dret a l'ús i al foment del valencià i el foment del patrimoni cultural i ambiental valencià.

"LLEI DEL SERVEI PÚBLIC DE RÀDIO TELEVISIÓ VALENCIANA

Article 1.- Objecte. Dret a rebre i comunicar idees i informació en llengua pròpia

- 1. L'objecte d'aquesta llei és donar contingut al dret del poble valencià a tenir uns mitjans de comunicació audiovisual públics i en valencià per a fer efectiu el dret col·lectiu a rebre i comunicar idees i informació en llengua pròpia.*
- 2. Aquesta llei contribueix a fer efectiu el dret dels valencians i les valencianes a tenir uns mitjans de comunicació audiovisual propis, ràdio i televisió, que siguen reflex de la seua llengua, identitat i cultura, així com expressió del pluralisme i la vitalitat de la societat valenciana, a més d'una garantia dels drets de llibertat d'expressió, d'informació i comunicació, del dret a la pluralitat informativa i a la tria de les fonts d'informació, constitucionalment reconeguts.*

Article 2.- Dret a l'ús i al foment del valencià

- 1. El poble valencià, en el marc dels drets històrics reconeguts en la Constitució espanyola i en l'Estatut d'autonomia, té dret a conèixer i a usar el valencià, així com a la seua protecció, recuperació i foment per part dels poders públics, mitjançant l'establiment de mitjans de comunicació públics que aprofundesquen en la normalització cultural i lingüística.*
- 2. En virtut d'aquesta llei, els poders públics valencians queden obligats a establir, desenvolupar i mantenir els mitjans necessaris per garantir l'eficàcia dels drets esmentats.*

Article 3.- Foment del patrimoni cultural i ambiental valencià

- 1. L'existència de mitjans de comunicació públics i en valencià és essencial per al foment i la protecció del patrimoni cultural valencià, tant el lingüístic com també aquell que es concreta en els vestigis materials de la nostra història, el nostre patrimoni natural i ambiental i en les expressions immaterials de la nostra cultura.*
- 2. Els mitjans de comunicació audiovisual autonòmics han de ser plataforma de difusió de les expressions culturals i populars del poble valencià, dels seus valors, tradicions, història i del medi natural que l'envolta.*
- 3. La protecció i recuperació de la riquesa cultural del nostre territori ha de ser un eix prioritari en el desenvolupament dels serveis de comunicació audiovisual públics valencians."*

Totes dues novetats replantegen el debat, tant pel que fa al sorgiment d'una entitat que representa tots els sectors actius en l'àmbit cultural de l'audiovisual, com pel que suposa el trasllat a seu parlamentària de la qüestió.

Elements a debat

El Consell Valencià de Cultura, mogut per la proposta de la Comissió de Promoció Cultural, amb tot el que hem exposat, va considerar encertat convocar una taula redona per tal de conèixer de font directa les valoracions que els agents socials, econòmics, professionals i universitaris feien de la possible constitució d'una nova radiotelevisió pública valenciana, i el passat 27 de novembre es va celebrar a la seu institucional.

Ens dirigim finalment a la presentació de la taula. Primer, l'objecte a debatre.

Encara que puga tenir un cert valor emfàtic, cal presentar la que inevitablement és la consideració de partida. El debat hauria de tractar de respondre a una pregunta cabdal: És necessària una Radiotelevisió valenciana? Nova?

Suposada una resposta positiva, tal vegada els matisos estaran en les respostes a algunes preguntes sobre el model a seguir, com ara:

- Com a servei públic o privatitzat?
- Quin model d'estructura empresarial s'hauria d'emprar?
- Amb producció pròpia o externalitzada?
- Amb quin grau d'independència?
- Monolingüe?
- De proximitat?
- Fonamentalment cultural?

El debat presenta multitud d'aspectes a tractar i en destaquen:

- L'empresarial, pel que fa a l'estructura de l'ens i la seua viabilitat econòmica.
- L'econòmic, per les pregoneres repercussions en el sector de l'audiovisual i de la resta d'indústries culturals i per tant en la riquesa dels valencians.
- El jurídic, referit tant a les possibilitats de construir un ens nou o d'aturar l'extinció de l'encara existent i també a la seua autonomia política i econòmica.
- El de comunicació, sobre el valor social d'un sistema de radiotelevisió per a la Comunitat.
- El dels drets dels ciutadans usuaris a gaudir d'una producció i emissió de continguts independent i professional.

Membres de la taula

Per debatre totes aquestes qüestions el CVC va convocar a formar part d'aquesta taula redona un conjunt de ciutadans que han estat actors directíssims del procés que hem descrit:

Andrés Boix Palop, Doctor en Dret i Professor Titular de Dret Administratiu, Universitat de València.

Pau Rausell Köster, Economia de la Cultura en el Departament de Economia Aplicada, Universitat de València.

Antonio Mansilla, President de la Associació Valenciana de Productors Independents, AVAPI, (MESAV) i Ximo Pérez, President de l'Associació de Productors Audiovisuels Valencians, PAV.

José Javier Marzal Felici, Catedràtic de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la Universitat Jaume I.

José Ignacio Pastor, Llicenciat en Ciències de l'Educació i Psicologia, President de l'Associació Ciutadania i Comunicació, ACICOM.

2. BALANÇ

Objectius assolits amb la celebració de la taula

La convocatòria per a la celebració de la taula redona ha estat atesa pels representants dels sectors productors, de la comunicació, de l'economia i del dret en relació amb el sector audiovisual valencià.

La taula ha fet palesa la presència social del Consell Valencià de Cultura, i enforteix les declaracions precedents referides al conjunt del sistema d'indústries culturals i en particular de l'audiovisual, a la supressió del servei públic de Radiotelevisió Valenciana i a la protecció dels seus arxius, tal com s'ha exposat en els antecedents.

És notable l'oportunitat temporal de la celebració de la taula precisament en l'aniversari de la publicació de la Llei 4/2013, de 27 de novembre, per a "...suprimir la prestació dels serveis de radiodifusió i televisió d'àmbit autonòmic de titularitat de la Generalitat i, en conseqüència, autoritzar al Consell l'extinció, dissolució i liquidació de l'empresa pública Radiotelevisió Valenciana, SAU".

També és un fet molt recent la constitució de la Mesa Sectorial de l'Audiovisual Valencià, MESAV, que agrupa des del mes d'octubre els sectors de l'audiovisual valencià que van configurar majoritàriament la taula.

I per últim la presentació a les Corts Valencianes de la Iniciativa Legislativa Popular per a la implantació del servei públic de RTVV en defensa del "...dret a rebre i comunicar idees i informació en llengua pròpia."

Trets comuns a les intervencions dels ponents

Amb l'ànim de reflectir el ver contingut de les exposicions fetes pels ponents, tractarem de descriure d'una forma sintètica els trets comuns a les intervencions.

1. La funcionalitat intrínseca del servei públic de radiotelevisió és fer possible l'exercici per part dels ciutadans de drets culturals que el mercat no satisfà: la construcció de la identitat col·lectiva, la participació en la dimensió simbòlica del territori, el dret a compartir el discurs i l'expressió.

2. El servei públic RTVV cal que siga de gestió pública basada en un contracte-programa plurianual signat amb la Generalitat Valenciana.
3. Independent, sotmès a una nova governança, a control parlamentari en el nomenament de la direcció, i d'organismes externs en la gestió, com ara el Consell Valencià de l'Audiovisual i el Consell Valencià de Cultura.
4. Sostenible econòmicament, finançat públicament i de magnitud empresarial referida al pressupost i segons les ratios del sistema audiovisual prevalent a la Unió Europea.
5. De proximitat, per a garantir la cohesió territorial i social.
6. En valencià i aprofitant sinergies amb altres sistemes AV del domini lingüístic i respectuós amb el plurilingüisme.
7. Motor de l'AV, amb altes repercussions sobre el sistema econòmic i la competitivitat.
8. Cal parlar d'un nou Sistema Públic de Comunicació, propi de l'era digital.

Nombrosos estudis i informes independents, i altres encarregats per la Generalitat Valenciana, demostren l'enorme rellevància estratègica de RTVV per al sistema comunicatiu valencià, la qual cosa ha estat avalada per professionals de reconegut prestigi dels sectors audiovisuals, des de fa força temps, abans que es precipités la crisi i l'abrupte tancament de la Radiotelevisió Pública Valenciana en 2013. Però aquesta rellevància estratègica també té una dimensió molt més immediata, no instrumental, i que té a veure amb la importància simbòlica de la comunicació en la constitució del nostre propi ésser individual i social: la desaparició d'un mitjà de comunicació públic és una espècie de mutilació de la nostra pròpia identitat cultural.

En aquest sentit, recollim les paraules del professor Xavier Marzal, que denunciï els efectes negatius que té el tancament de RTVV en els diversos sectors econòmics, culturals i socials:

Per als consumidors, és a dir, per a la ciutadania:

- Pèrdua d'un servei públic que proporciona informació de proximitat.

- Pèrdua d'un mitjà imprescindible per a la difusió i promoció del valencià.
- Pèrdua d'un mitjà idoni per a rebre continguts educatius i culturals.
- Pèrdua d'un mitjà excepcional per a la promoció i difusió de la cultura valenciana, manifestacions culturals com, entre altres, música, literatura, teatre, festes populars, esports autòctons (com la pilota valenciana) i minoritaris, etc.
- Pèrdua de cohesió social per l'afebliment del sentiment identitari.
- Pèrdua de vertebració territorial de la Comunitat Valenciana.
- Pèrdua d'un mitjà de comunicació que hauria d'estimular la participació ciutadana.
- Pèrdua d'una finestra per a visibilitzar l'activitat que desenvolupa la societat civil valenciana.

Per als empleats i treballadors:

- Pèrdua d'uns 1.800 llocs de treball només en RTVV.
- Pèrdua de milers de llocs de treball en empreses productores, estudis de doblatge, empreses de serveis i altres empreses auxiliars, que tenien una vinculació directa amb RTVV. L'Associació de Productors Valencians (PAV) calcula que el nivell de desocupació en el sector audiovisual valencià és superior al 90%, a data de juliol de 2014. L'estimació d'EAVF és que RTVV i el sector audiovisual valencià generen, conjuntament, al voltant de 5.000 llocs de treball.
- Impacte en milers de famílies dels antics treballadors de RTVV i de les empreses del sector, amb greus conseqüències per a la salut física i mental de milers de persones.

Per a les empreses productores de continguts:

- Pèrdua del principal client –RTVV– dels estudis i empreses del sector audiovisual. Moltes productores han hagut de tancar, i les poques que sobreviuen s'han vist obligades a despatxar gran part de la plantilla, de manera que han perdut capacitat per a competir a nivell nacional i obtenir contractes d'altres comunitats autònomes.

- Pèrdua de vinculació amb el territori, per veure's obligades a buscar negoci fora de la Comunitat Valenciana.
- Pèrdua de la font d'innovació tecnològica i de continguts més important del territori, coneixements que són transferibles al sector audiovisual.
- Pèrdua de capacitat per a competir amb les productores i estudis radicats en altres territoris que sí que tenen televisions autonòmiques, si es desitja preparar projectes internacionals, ja que per a rebre ajudes europees s'exigeix que el projecte estiga avalat mitjançant contracte, almenys, per una cadena de televisió i diverses productores de diferents països europeus.

Per a les associacions professionals:

- Pèrdua de presència i competitivitat de les empreses i associacions professionals del sector audiovisual respecte a les d'altres territoris que sí que compten amb televisions públiques de proximitat, que són un motor d'innovació.
- Pèrdua d'oportunitats en el camp de la formació contínua que aquest tipus d'associacions professionals promouen per als seus treballadors.

Per al Govern Valencià:

- Pèrdua d'un servei públic que no es pot reemplaçar per un mitjà privat.
- Pèrdua d'un instrument fonamental per al desenvolupament de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, que cap mitjà privat podria estar en condicions d'assumir.
- Haurà d'assumir el pagament d'indemnitzacions milionàries pels compromisos adquirits (drets esportius, drets d'emissió de pel·lícules, acords FORTA, pagament de lloguers de locals, serveis d'agències de notícies, etc.), a més dels costos d'acomodar la plantilla de RTVV, i el deute acumulat de més de 1.300 milions d'euros que manté l'antic ens públic RTVV.
- Pèrdua d'ingressos procedents de l'activitat econòmica que desenvolupa el sector audiovisual valencià, així com dels ingressos derivats de les empreses de serveis que la pròpia activitat audiovisual genera, de forma indirecta.

- Pèrdua d'un mitjà excepcional per a la promoció i difusió de la cultura valenciana, manifestacions culturals com, entre altres, música, literatura, teatre, festes populars, esports autòctons (com la pilota valenciana) i minoritaris, etc. Pèrdua d'un instrument molt eficaç per a la vertebració territorial de la Comunitat Valenciana.
- Pèrdua d'un mitjà que potencia el sentiment identitàri i la cohesió social.
- Pèrdua de capacitat per a comunicar-se amb el ciutadà i, per extensió, per a enfortir les institucions democràtiques de l'autonomia valenciana.
- Pèrdua de capacitat per a la promoció interna i externa de continguts que permeten projectar la Comunitat Valenciana.
- El tancament de RTVV converteix la Comunitat Valenciana en l'única comunitat autònoma amb llengua pròpia cooficial sense radiotelevisió pública.

Per als anunciants i el sector publicitari:

- Pèrdua d'una finestra de comunicació per als anunciants locals, de petites i mitjanes empreses de la Comunitat Valenciana, dificultant la competència amb grans marques.
- Pèrdua d'una finestra de comunicació per a anunciants forans que vulguen dirigir-se a l'audiència de la Comunitat Valenciana.
- Pèrdua d'activitat empresarial i negoci d'agències de publicitat, agències de mitjans i consultores de comunicació que estan radicades a la Comunitat Valenciana, la qual cosa implica la pèrdua de llocs de treball.

Per a les institucions educatives:

- Pèrdua de l'empresa de radiotelevisió de la Comunitat Valenciana que més estudiants en pràctiques acull, des dels Cicles Formatius de Grau Superior en "Comunicació, Imatge i So" o "Electricitat i Electrònica", fins als estudis universitaris de Grau i Màster en el camp de les ciències de la comunicació (Periodisme, Comunicació Audiovisual, Publicitat i Relacions Públiques, Enginyeria de So i Imatge, etc.).

- Previsible baixada de la demanda, i consegüent reducció d'estudiants matriculats, tant en cicles formatius com en les carreres universitàries relacionades amb el camp de la comunicació. El nombre d'estudiants matriculats a les cinc universitats públiques de la Comunitat Valenciana i la Universitat CEU-Cardenal Herrera se situava entorn de 3.400 alumnes, segons dades del Ministeri d'Educació del curs 2011/12.

Opcions diferenciades

Es plantegen dues opcions pel que fa a la continuïtat o innovació en la prestació del servei de radiotelevisió.

En primer lloc, hi ha l'opció de reobrir la Radiotelevisió Valenciana revertint l'actual procés de supressió del servei públic i d'extinció, dissolució i liquidació de l'empresa pública Radiotelevisión Valenciana, establert amb la Llei 4/2013 que potser s'allargarà penosament en el temps per causa de les nombroses implicacions mercantils, laborals i d'altres ordres que implica, i tornar a la senda de la negociació pel que fa a l'expedient de regulació d'ocupació, que està en l'origen de la situació en debat.

I, en segon lloc, bastir-ne una de nova, refent el camí del moment de la seua creació i desafiant el risc jurídic que representa una possible consideració de l'operació com a successió d'empreses.

En qualsevol cas i de manera alternativa a l'ús habitual es pot encomanar la gestió del servei públic a un consorci de les universitats públiques, vistes les similituds institucionals entre la Generalitat i les Universitats pel que fa a l'àmbit cultural, per garantir la independència i aprofitar les sinergies tecnològiques.

Les anteriors consideracions refermen les asseveracions del President Grisolía en el sentit que si no es resol l'existència d'una RTVV es penalitzarà la societat valenciana amb l'endarreriment cultural i per tant cal que es plantege el seu futur, que exigeix una ràdio i televisió pròpia.

3. PONÈNCIES

Andrés Boix Palop, Doctor en Dret i Professor Titular de Dret Administratiu, Universitat de València

La intervenció del Sr. Boix pertany al document “Una proposta de nou model per a una radiotelevisió pública valenciana”, redactat pel Sr. Boix en el marc de l’Observatori de l’Audiovisual de la Universitat de València.

El tancament de RTVV el propassat 29 de novembre de 2013 –o, com a mínim, el tancament de les seues emissions, tant de ràdio com de televisió, car com és sabut el de l’estructura jurídica que els donava suport és molt més complicat i encara no ha finalitzat– ha fet vessar molta tinta des d’aleshores. Hem parlat molt de la manera en què es va fer, per exemple. O de les repercussions jurídiques que pot acabar tenint. També dels costos de la decisió, en termes polítics i econòmics. O de la necessitat o no de tindre unes ràdio i televisió públiques al País Valencià. De fet, sobre les insuficiències del mercat audiovisual privat –o públic d’àmbit estatal– per a cobrir les necessitats d’informació de proximitat i producció audiovisual en valencià sembla que hi ha un cert consens polític. Tant l’actual Consell, responsable del tancament de RTVV, com l’oposició hi són d’acord. Ara bé, mentre el Partit Popular de la Comunitat Valenciana ha apostat per subvencionar programes i continguts de servei públic produïts i emesos per operadors privats –i, de fet, tant la Diputació de València com la pròpia Generalitat ja han anunciat sengles programes de mesures en aquest sentit, el primer dels quals ja ha estat licitat–, partits com ara el Partit Socialista del País Valencià, Compromís o Esquerra Unida –la posició de Podem País Valencià sobre aquesta qüestió encara no és coneguda– ja han manifestat la seua intenció de reobrir, el més aviat que siga possible després de les eleccions de 2015 –alguns dels seus líders, fins i tot, han arribat a posar-hi una data: el 9 d’octubre de 2015–, una radiotelevisió pública pròpia de perfil clàssic, amb una gestió directa del servei, finançada amb fons públics, a càrrec de l’Administració. Darrerament, fins i tot l’actual Consell de la Generalitat, responsable del tancament de RTVV, ha matisat que en seu model de futur sí que hi hauria d’haver, encara que només quan siga econòmicament possible, una televisió pública valenciana.

Tal volta paga la pena, davant de l’existència d’aquest debat, analitzar amb cura si i en quines condicions tindria sentit una nova radiotelevisió pública de trets més tradicionals, encara que adaptada al temps que vivim, o si, al contrari, un model de prestació privada amb ajudes públiques puntuals ens podria fer més el pes, estalviant

recursos públics. Per fer-ho resulta interessant, també, assenyalar quin és el marge de maniobra que el Dret europeu i espanyol en la matèria hi permet. Entre d'altres raons, perquè aquest marge de maniobra ens dóna pistes sobre quin és el consens europeu respecte de quan, com i per quines raons pot estar socialment i econòmicament justificat dedicar recursos públics a la producció de programació televisiva i radiofònica quan, com l'evidència empírica demostra, l'entorn tecnològic i econòmic possibilita que la prestació d'aquests serveis, orientats al que vol el públic, estiga a càrrec, de manera creixent, d'actors privats.

I. Un avantatge: la decisió es pot prendre sense estar lligats pel passat

El gran avantatge comparat amb el que comptem per tractar de decidir quin model de servei públic televisiu ens convé, i que s'ha d'"agrair" al Consell de la Generalitat presidit per Alberto Fabra —encara que el paguem amb els diners de tots els valencians—, és que podem permetre'ns el "luxe" —que ens ha costat molts diners— de repensar-ho tot, aprofitant que a la Comunitat Valenciana ja no tenim televisió pública, des de zero. Repensar-ho tot, vaja, des dels mateixos fonaments. Començar de nou, sense cap tipus de llast, llevat de l'econòmic, que en tot cas ja hi és perquè el cost del tancament de l'antiga RTVV, més de 200 milions d'euros al capdavant, ja s'ha generat i revertir la decisió no suposaria un estalvi substancial. De la mateixa manera, el deute que encara queda per pagar, de més de 1.000 milions d'euros, s'haurà d'assumir igualment, tant en el cas que hi haja una nova televisió pública en marxa com si no. El nou Consell valencià que governe a partir de maig de 2015 parteix, des d'aquest punt de vista, lliure de tot lligam polític amb el passat que afecte la decisió —encara que sí que en queden alguns de ben importants, sobretot econòmics, en forma de deutes, però que, com ja s'ha dit, no es veuran afectats, ni augmentats ni minvats, siga la decisió en un sentit o en un altre; o jurídics, derivats de les conseqüències futures que puga tindre encara el procés de tancament sobre una possible reobertura, que en tot cas hauran de ser resolts i dels quals es podria parlar abastament, encara que no és l'objectiu d'aquestes reflexions—.

Per aquesta raó, la primera pregunta que hem de fer-nos és, senzillament, si ens cal tindre una televisió pública al País Valencià o si, al contrari, no hi ha interessos públics suficients per a entendre que siga precís rebastir-la. A continuació, hem de plantejar-nos, cas de considerar que efectivament fóra bona idea tindre una radiotelevisió pròpia i que la resposta és, doncs, un "sí", per quines raons seria necessària i per a complir quines finalitats ens caldria. Per a donar resposta a aquestes qüestions, com és evident, la ideologia i la política tindran un pes determinant. Però el Dret de la

regulació dels mercats, i més en concret el que ha regulat els mercats audiovisuals a la Unió Europea, ens dóna algunes pistes sobre quins elements haurien de ser atesos per a decantar-nos per una solució o una altra. Potser resulte, aleshores, interessant seguir-les per mirar d'identificar quines serien les possibles raons que justificarien un esforç —ço és, diners— públic per a dotar-nos d'un audiovisual públic de nou. A las pàgines que segueixen, s'analitzen les raons que podrien justificar una reconstrucció del mitjans audiovisuals públics i, sobretot, es busca lligar eixes raons amb les condicions i finalitats amb les quals, si es donara el cas, s'hauria d'exigir que fóra prestat el servei públic televisiu i radiofònic.

II. Les raons per a rebastir un audiovisual públic al País Valencià... i les conseqüències sobre el model de radiotelevisió pública que se'n dedueixen

- Les televisions públiques regionals són moneda de curs corrent a Espanya i a Europa.

No és potser debades recordar, encara que siga molt ràpidament, que en el nostre entorn —i aquesta és la primera pista que hem de retindre— hi ha televisions regionals públiques pertot arreu. A Espanya, llevat de territoris molt petits com Navarra o Cantàbria, pràcticament totes les comunitats autònomes tenen televisions regionals públiques o semi-públiques —encara que en el cas de Castella i Lleó el que tenim és un exemple estrany i de tipus quasi privat, o models com el de Múrcia o Canàries són molt poc públics en sentit tradicional perquè encara que el finançament sí que ho siga la gestió es delega en gran mesura, per unes vies o altres, en empreses privades...—. La crisi econòmica que afecta Espanya des de 2008 ha reduït la despesa pública que s'hi dedica i també ha provocat una reforma legislativa en 2012 per a permetre privatitzacions de la gestió, de manera que és cert que el mapa de les televisions públiques autonòmiques ha canviat: són més petites, compten amb menys diners i estan paulatinament deixant més espais a la gestió privada de la programació. Nogensmenys, només en el cas valencià s'ha liquidat la televisió pública. A Madrid el procés d'ERO encetat i la posterior judicialització del conflicte va fer pensar que la història de RTVV podria repetir-se en una altra comunitat autònoma, però sembla que precisament l'experiència valenciana, que ha deixat pocs actors —econòmics o polítics— satisfets, ha servit de contraexemple per a allunyar la tentació de prendre decisions dràstiques. Aquest panorama permet albirar la sospita que potser tindre una televisió regional no és cap desfici.

Però, tal volta un mapa com el que tenim a Espanya respon més als interessos de polítics i gestors que no pas a l'interés general o dels ciutadans. Per aquesta raó, un altre element a considerar és que a Europa, també, ja siga amb models molt descentralitzats (Alemanya), ja siga amb altres com el francès on la segona cadena pública, France3, està molt regionalitzada —pensem que fa tots els dies de 2 a 3 hores de tele de proximitat de molta qualitat, mentre que ací a València TVE ofereix uns penosos trenta minuts— passa el mateix i tenim producció de continguts audiovisuals, tant de ràdio com de televisió, finançats pels poders públics i realitzats de manera descentralitzada per a servir d'espill dels territoris corresponents. Alguna cosa vol dir aquesta dada, molt probablement. Com a mínim, que un ús de recursos públics en aquesta direcció no és un balafament de diners insòlit a Europa. I molt probablement que hi ha, en efecte, interessos públics de certa vàlua implicats.

- Televisions regionals, finançament públic i insuficiències del mercat

Un element addicional que hem de tindre present és el fet que la regulació que ve de la Unió Europea en matèria de competència i finançament públic de determinades activitats ha considerat, la qual cosa és relativament excepcional, perfectament possible i raonable la convivència d'un sector públic amb el mercat privat en el sector audiovisual. Una altra cosa és com s'haja de fer aquesta convivència, perquè els ajuts públics, cas que siguen repartits entre operadors privats, hauran de ser-ho amb mecanismes equitatius. I si, per contra, hi ha televisions públiques finançades amb recursos públics, llavors aquests diners només podran anar destinats a la part de la programació d'aquestes televisions que tinga la consideració de servei públic.

Si més no, es tracta d'un cas relativament excepcional que demostra, potser, l'interés de la classe política a tota Europa en poder conservar mecanismes de control sobre l'audiovisual. Però, també, resulta una prova clara del fet que no sembla tan estrany en termes de conciliació mercat-servei públic que hi haja cadenes de proximitat que juguen en aquest segon espai, justament, per les insuficiències constatades del primer. Hi ha raons, sembla, arreu d'Europa per les quals és relativament comú que siguen ens audiovisuals públics els que dominen el panorama informatiu de proximitat.

Una d'elles, pel que sembla, és la inexistència d'oferta privada en condicions de mercat pures quan no hi ha intervenció pública que la provoque, d'una manera o una altra. L' "experiment natural" que tenim a Espanya gràcies a un repartiment de llicències molt qüestionable —a grups molt grans que els permet agrupar cadenes i minimitza la competència— i, a més, amb un generós règim legal que permet després revendre

o llogar eixa llicència que permet una dinàmica de mercat, en la pràctica, molt poc condicionada a l'hora de la veritat per les decisions de l'Administració, ha demostrat que ni tan sols amb un règim regulatori tan lax (encara que oligopolitzat) hi ha possibilitats, a hores d'ara, de fer negoci amb l'audiovisual de proximitat –amb algunes excepcions, sobretot en matèria de ràdio, per a l'audiovisual local en poblacions grans mantenint un producte d'una mínima qualitat. Aquesta constatació és la que probablement ha portat a un domini general del sector públic en aquest sector. Com a prova addicional d'aquestes insuficiències, de nou, la situació valenciana ha permés un altre “experiment natural” com a resultat del tancament de RTVV. Abans del tancament encara s'hauria pogut argumentar que l'existència de la cadena pública alterava les condicions del mercat amb la interposició d'un producte molt millor i generosament finançat que dificultaria l'aparició de serveis alternatius que haurien de competir per eixe mateix mercat amb la necessitat, a més, de ser econòmicament rendibles. Però, la desaparició de RTVV ha demostrat que sense ella tampoc no quallen iniciatives mínimament ambicioses estrictament privades, ni d'àmbit autonòmic, ni d'àmbit local, malgrat les facilitats del marc normatiu per posar-les en marxa cas que l'aventura fóra econòmicament atractiva. Amb una estructura econòmica com aquesta, és inevitable que al sector li calga la intervenció pública. Aquesta és la norma europea. També als països europeus menys desenvolupats econòmicament es repeteix aquest mateix esquema, encara que amb diferències que tenen a veure essencialment amb l'existència de minories culturals i lingüístiques d'una mida suficient i que no estan degudament representades a les emissions de les televisions nacionals. Apareix, doncs, una pauta clara, que fa dependre la intervenció pública de l'avaluació respecte de la importància d'una sèrie de factors per a justificar, o no, una inversió notable en mitjans audiovisuals públics de tipus regional o subestatal.

Com que una televisió pública en aquestes condicions requereix de diners públics i d'un compromís social i polític en la seua defensa, com hem exposat, cal començar per pensar, doncs, si als valencians ens pagaria la pena tindre'n una. És a dir, si de tota manera té sentit prendre la decisió, ara que ja no en tenim, de posar diners de tots per obrir una nova tele assumint que, si no es fa així, senzillament no hi haurà un audiovisual de proximitat de qualitat al País Valencià. Tan important és tindre un audiovisual de qualitat? En necessitem un o és un luxe que si fóra proporcionat pel mercat i fóra rendible seria un extra interessant però que no paga la pena sufragar a costa d'altres serveis? Perquè els diners són limitats i les necessitats moltes: hem de pagar també l'educació i la sanitat públiques, l'assistència social... ja se sap.

El que passa és que, a més de necessitats més bàsiques, una comunitat social i política també en té d'altres. O fins i tot, dirien alguns, en té de certs luxes! Siga o no luxe això de tindre una tele pròpia, feta des del País Valencià i per als valencians, en tot cas, la pregunta a respondre —o les preguntes— és: quines serien —o són— les raons que històricament es posen de manifest per a justificar el servei públic, com s'ajusten —o no— al cas valencià i quin model de televisió ens suggeririen per a una futura nova televisió pública valenciana? Anem, doncs, per feina, analitzant les raons que se solen presentar i com ens obligarien a dissenyar la nova televisió valenciana:

a) Cal tindre una tele pública valenciana per poder tindre un ecosistema comunicatiu més plural? Una de les raons que es donen de vegades per a justificar la necessitat d'una televisió pública és que el mercat privat, tot i que divers, no garanteix la pluralitat —i menys encara garanteix la pluralitat interna de cada cadena—. Les televisions públiques, aleshores, haurien de ser mecanismes de compensació complementaris, més plurals i crítics amb el poder, especialment amb els poders econòmics als quals, per definició, els mitjans privats tenen tendència a estalviar-los moltes crítiques. El que passa, si parlem del cas valencià i espanyol, és que l'experiència ens obliga a ser escèptics respecte de les efectives possibilitats d'aconseguir aquest objectiu mitjançant teles públiques. L'experiència de manipulació inherent al model i les mancances evidents de pluralitat de totes les televisions públiques espanyoles provoquen que aquest siga un argument francament insuficient per a justificar la creació d'una nova RTVV. En cap cas tindria sentit fer l'esforç econòmic —important— i polític per buscar una pluralitat que sabem que, en el millor dels casos, serà molt complicada d'aconseguir i sempre menys satisfactòria que la que ens aporta la competència —encara que siga moderada— i la lluita per l'audiència de les teles privades. Això sí, cas que efectivament acabaren tenint-ne una, de nou, en un futur pròxim, hem de ser conscients que ens caldria tindre una televisió que, sí o sí, complira aquest objectiu de pluralitat. De fet, les garanties per preservar-lo i el sistema d'equilibris per reforçar-lo hauria de ser un element essencial del nou disseny. Caldria dedicar molts esforços perquè la cosa, en aquest sentit, esquerra per una vegada bé, perquè si no... hauríem fet de nou el viatge —i gastat els diners— per tornar al mateix lloc.

En conseqüència, la nova televisió valenciana requereix d'una arquitectura jurídica molt protectora de la independència dels gestors —independència funcional durant el mandat— així com un model de carrera professional garantista que donara moltes funcions i autonomia a la redacció... De totes les maneres, amb això no és suficient perquè, a més, s'ha d'aconseguir, per una vegada, una elecció d'aquests gestors que fóra inqüestionable, la qual cosa passa per un canvi de cultura política que no depén

només de les lleis, més enllà de majories reforçades o de l'establiment de requisits reglats de capacitació professional. Potser, però, alguna cosa es podria fer establint concursos obligatoris entre candidats que es presenten al càrrec. I, de la mateixa manera, els concursos i les proves selectives han de ser objectius i neutres, i també exigibles per a tots els treballadors, per a poder justificar a continuació que la plantilla pugui tindre reconeguda una gran independència.

b) Cal crear una tele pública valenciana nova per a fer programes culturals i de servei públic que no estan oferint les televisions privades? Aquest és un altre argument que tradicionalment s'aporta per a demanar la creació de serveis televisius públics. De fet, el Dret europeu de l'audiovisual accepta sense problemes aquesta necessitat de complementar, i finançar, com ja hem vist, els productes que ofereix el mercat amb productes d'aquest tipus pagats amb fons públics. El problema, però, és que per a fer això no és imprescindible tindre una nova televisió valenciana sinó que potser hi ha mecanismes alternatius més econòmics i, per aquesta raó, més eficients. Com a alternatives concretes, en primer lloc, es podria considerar que, com passa en altres països —hem fet esment abans de l'exemple francès— aquesta tasca la podria fer perfectament la televisió pública estatal. Un segon grup de possibilitats passa per finançar programes o línies de continguts específiques per a la seua emissió en les cadenes privades, ja siguen estatals, ja siguen autonòmiques.

Contra aquestes alternatives s'ha d'oposar el principi de realitat. Així, es pot al·legar que RTVE, a l'hora de la veritat, no ho ha fet mai —o ho ha fet ben malament quan alguna vegada ha fet un tímid intent de ser una televisió de tots i no un òrgan central d'emissió—. Però res d'això lleva que, en efecte, es podria millorar o augmentar la producció des de RTVE d'aquest tipus de continguts, car és possible pensar que estaria des d'un cert punt de vista en millors condicions de fer-los —economies d'escala, etc.— que unes televisions regionals. A més resulta ben cert, també ara per ara, que el fet que RTVE ho faça tan malament potser està influït per la manca de competència. Cas que es potenciara, mitjançant subvencions, el fet que el mercat privat produïra aquest tipus de continguts, aquesta competència apareixeria sens dubte. En definitiva, que hi ha alternatives potser més econòmiques per a garantir aquests mateixos objectius. Per la qual cosa, tot plegat, comptat i debatut, tampoc no estem parlant probablement d'un argument gaire potent en favor de crear una televisió pública valenciana nova.

Això sí, de nou, si algun dia la posem en marxa —necessàriament per altres raons que hi coadjuvari, més potents que aquesta— els continguts d'eixe hipotètic audiovisual

públic sí que haurien, òbviament, de tindre molt clara aquesta orientació, aquestes necessitats i el fet que introduir competència i diversitat en la producció d'aquests continguts fóra una bona cosa –fet que hauria d'orientar no només l'acció de l'administració ordenant el mercat privat sinó també la pròpia gestió interna de la tele–. Un nou model de televisió pública, doncs, hauria de tractar de tindre una perfecta definició de quins són els continguts de servei públic que es poden finançar i subvencionar, i orientar la seua programació a proveir-los. A més, estaria bé que el sector públic, també, incentivara certa competència en eixos continguts entre el sector públic i el privat, amb línies de subvencions per programes equivalents a les quals també pogueren aspirar els mitjans locals i autonòmics privats. Per últim, aquesta idea de competència s'ha d'assumir per a la gestió de la programació de servei públic dins de la televisió i ràdio autonòmiques: amb equips de producció pròpia que competeixen amb els de fora i sense que hi haja possibilitat de “monopoli” sobre la producció de la programació.

c) Aleshores, potser ens cal una tele pròpia per a fer país? És evident, ben evident, que tindre una televisió “fa país”. Només de veure, per exemple, la programació i orientació del que fa RTVE queda clar que amb una tele es crea i difon una determinada idea sobre identitat, pertanyença o sobre els valors i principis fonamentals en què es basa el pacte de convivència social. Per això hi ha televisions públiques més simpàtiques, modernes i plurals –pròpies de països, com poden ser Alemanya o el Regne Unit, on es considera que la diversitat de la població i la seua riquesa és un valor afegit...– i coses com RTVE –amb un model unitari culturalment molt ancorat a les visions dominants, en tots els aspectes, inclòs el lingüístic, que hi ha a Madrid–. Al meu parer, però, aquesta no és tampoc una raó de pes per a crear una televisió pública valenciana. Les identitats construïdes o apuntalades des de dalt, com la que ha tractat d'ajudar a bastir TVE a Espanya, per posar un exemple proper, no són pròpies de societats liberals i lliures ni semblen molt adequades al segle XXI. Cas que “fer país” siga necessari, aleshores, per favor, si de cas, fem-ho des de baix i entre tots, no des de dalt a partir només de les obsessions d'alguns. La construcció de la identitat, si és possible, que siga una identitat cívica; no part d'un programa de govern. De manera que, la veritat, no crec que l'argument de tindre una televisió pública “per a fer país” siga gaire atractiu.

Sí que sembla més raonable, en canvi, defensar que el país que ja existeix ha de tindre un reflex televisiu i necessita certa cohesió, també, “visual”. Com que ja som un territori polític i social articulat, ens cal informació sobre què passa a Alacant o documentals sobre l'Alcalatén, per posar-ne només dos exemples, per a entendre'ns com a realitat política i fer-la més funcional. Visualitzar el territori i saber què passa al nostre voltant és essencial i si això no ens ho dóna el mercat ho haurà d'ofrir

el servei públic. La qual cosa ens porta a una altra raó que, aquesta sí, justificaria plenament la necessitat de tindre una nova televisió –i ràdio– públiques valencianes.

d) Potser siga necessària una nova televisió pública valenciana per a fer televisió de proximitat? Pel que fa al problema de la informació de proximitat, la desaparició de RTVV sí que ens dóna informació molt interessant, perquè ens permet veure i analitzar quines carències efectives tenim ara que no existeix una televisió pública i tot depén del mercat privat de proximitat i de la cobertura dels mitjans estatals. Durant aquest any, ja sense mitjans públics propis, s'ha palesat que hi ha unes carències ben notables pel que fa a la informació sobre la realitat política, social i econòmica valenciana en televisió: RTVE, si més no, fa mitja horeta diària mal comptada –majoritàriament en castellà, per cert–, incomplint manifestament el que diu l'art. 23 CE sobre el que ha de ser la cobertura social, territorial i lingüística de la tele pública estatal. Les televisions privades d'àmbit estatal encara fan menys... Tampoc les televisions privades d'àmbit local o autonòmic, ni tan sols en absència de RTVV, s'han posat les piles i el panorama continua sent molt decebedor per no dir pràcticament inexistent a efectes pràctics i econòmics, potser amb l'única excepció de les tertúlies sobre el València CF, contingut que sí que ha pres volada darrerament però allunyant del model de producció de servei públic.

Encara que només ha passat un any des del tancament de RTVV, i en un context de crisi econòmica, resulta cridaner que un espai polític articulat de 5 milions d'habitants no puga aspirar a mantindre una iniciativa privada en aquest mercat. Recentment han aparegut notícies d'algun projecte més ambiciós de tipus privat i abast autonòmic, llogant algun dels dos canals amb llicència que des de fa anys pràcticament no tenen programació de proximitat –Las Provincias TV ha emés des de fa anys una telebotiga i Mediterráneo TV fa quasi tota la seua programació en cadena amb continguts estatals–. De fet, sembla que la primera d'aquestes llicències ha estat llogada per un altre grup privat que té el projecte de fer una televisió regional d'una certa ambició (que, a més, estarà en condicions de competir per les línies d'ajut que ja ha establert la Diputació de València i les possibles línies de subvenció equivalents que en el futur puga crear la Generalitat Valenciana). En tot cas, i sense poder emetre un judici sobre quin impacte tindran aquestes iniciatives en un futur pròxim, no resulta agosarat afirmar que el panorama informatiu de proximitat és, en conseqüència i tot plegat, ara per ara, molt pobre en els mitjans audiovisuals. Carències semblants, o encara més greus, es poden detectar també en altres productes como ara les emissions d'entreteniment localment arrelats, sèries o ficció i documentals.

En canvi, les emissores privades sí que han fet retransmissions de processons, ofrenes, mascletades i falles. Curiosament, continguts que molts assenyalaren en el moment del tancament de la televisió pública valenciana com a essencials i que, argumentaven, justificaven l'existència de RTVV... perquè sense una tele pública no els tindríem a les pantalles. No ha estat el cas. Semblaria que allò, justament, no era un servei públic essencial sinó un producte de mercat i, en efecte, amb audiència i possibilitats de rendibilitat econòmica.

La competència i el mercat han demostrat que, en realitat, les carències són, més bé, d'altres. El que passa és que aquestes carències, en contra del que deien els abanderats de les retransmissions de les mascletades, sí que són greus encara que menys visibles. De fet, són comunes en els mercats audiovisuals europeus. És aleshores en aquests àmbits, informatiu de proximitat, documental, ficció pròpia... on la nova normativa de la televisió pública hauria de posar l'accent i determinar que justament perquè no els forneix el mercat privat, són els continguts que el servei públic ha d'oferir subsidiàriament. Recordem, a més, que en el cas valencià la necessitat de proximitat arriba de la mà d'un altre factor: la llengua.

e) És imprescindible una tele pública per a promocionar i defensar el valencià? La resposta en aquest cas és molt més senzilla que en els casos anteriors: sí. De fet, el Dret també ho reconeix sense dubtes. Per exemple, la Carta europea de protecció de llengües minoritàries, subscripta per Espanya, obliga els estats signants a protegir aquestes llengües amb diverses mesures. També, pel que fa al seu ús en els mitjans de comunicació. Una de les formes de fer-ho, dins de les previsions de la carta és, justament, tindre un canal televisiu públic propi en la llengua en qüestió. Encara que la Carta permet que no n'hi haja, de televisió pròpia, si que a canvi hi ha altres mesures de protecció de la llengua —subvencions a mitjans privats, per exemple; prelació dels mitjans en la llengua minoritària en el repartiment de llicències...—, el cas valencià, on no tenim ara per ara ni una cosa ni l'altra, és molt peculiar, perquè no estaríem complint amb la Carta... llevat que el Consell de la Generalitat, en una inusitada posició de defensa de la unitat de la llengua catalana argumente que com que sí que hi ha teles en català, llavors es pot entendre que ja complim amb el conveni gràcies a l'emissió dels mitjans catalans —en eixe cas, per cert, hauria d'acceptar que les emissions de TV3 arribaren al País Valencià per a estar totalment coberts des d'un punt de vista legal—.

En tot cas, i més enllà de l'incompliment de normes jurídiques, el que és clar és que aquestes regles existeixen perquè hi ha un consens europeu sobre la importància

de les televisions regionals públiques com a eina de protecció de les llengües minoritàries. Una raó que, per altra banda, cau pel seu propi pes... i per les disposicions estatutàries de 1982 o de la Llei d'ensenyament del valencià de l'any 1983, que consideren com a imprescindible l'existència de polítiques públiques actives en defensa del valencià en els àmbits de la vida social on ha quedat arraconat. Pocs casos n'hi ha tan evidents com l'audiovisual.

De manera que en aquest punt sí que tenim una raó clara que justificaria la creació d'una nova televisió valenciana, ja que si TVE ja no fa a penes programació per al territori valencià, menys encara en fa en valencià; que TV3 —ni IB3, ni les televisions privades catalanes— no es poden veure al nostre país i que els mitjans privats eviten treballar mínimament en valencià —llevat d'algunes excepcions totalment residuals— i quan ho fan normalment és amb un tractament de la llengua de poca dignitat i correcció, incomplint manifestament amb les pretensions de dignificació que, per exemple, es poden trobar en les disposicions que regulen l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i que obliguen a la utilització de la versió del valencià normatiu definida per aquest ens per a tots els mitjans que reben finançament públic.

Aquesta nova televisió valenciana hipotètica que estem proposant, lògicament, hauria de tindre un disseny i una programació que atenguera especialment la proximitat i la llengua catalana en la seua varietat valenciana, vist que no tenim un mercat audiovisual privat en condicions que garantisca aquesta oferta. De fet, hauria de ser íntegrament en valencià i oferir tot tipus de continguts en aquesta llengua com a mecanisme, justament, de "normalització".

f) Per últim, ens cal una tele pròpia per a fomentar una indústria audiovisual autòctona? Com és sabut, és habitual dir que un objectiu addicional de l'existència d'una televisió pública és garantir la lluentor i l'èxit —o potser la mateixa existència— d'una indústria audiovisual pròpia. Aquest és un objectiu legítim, que el Dret de la competència europeu accepta, com demostra tota la regulació sobre excepció cultural i queda ben palès en els ajuts, per exemple, a la indústria cinematogràfica que són molt habituals en molts països —com ara Espanya—. Ara bé, i com també demostra aquest objectiu, la promoció de la indústria cultural audiovisual pròpia no passa necessàriament per una tele pública. Podria haver-hi altres fórmules. Però és també veritat que aquest objectiu, com en complementa uns altres —proximitat, llengua...— per als quals sí que ens cal, sí o sí, tindre una televisió —i ràdio— públiques pròpies, reforça la idea que tindre una televisió pública, per exemple, és útil a la societat. És una manera, senzillament, d'obindre, a més de la programació de

proximitat i en valencià, efectes positius addicionals, com ajudar a donar múscul financer i adquirir experiència a les empreses del sector valencianes, simplement fent el mateix que s'hauria de fer per altres raons. *Win-win*, doncs. Algú se'n pot queixar?

Un model de televisió pública per al País Valencià a partir de 2015

A partir d'aquestes idees ja comencem a poder embastar amb uns trets característics més o menys clars un model televisiu i radiofònic més o menys coherent, que hauria de ser desenvolupat per la legislació autonòmica i posat en marxa a partir d'una acció pública decidida per part del nou Consell de la Generalitat i de la nova majoria política que s'articula a partir de les eleccions de 2015.

L'actual llei estatal vigent en la matèria (la Ley 7/2010 General de la Comunicació Audiovisual) és un paraigües suficient per a fer les coses que ens calen. A més, és una norma que dona, per fi, i com és lògic, llibertat a les comunitats autònomes per a desenvolupar els seus sectors audiovisuals segons el seu millor criteri, en ús de les seues competències. La pilota queda, doncs, enterament en mans de les Corts Valencianes. És ben cert que, malauradament, també en mans de les nostres possibilitats financeres i això ja no depèn només de nosaltres sinó d'un model de finançament territorial espanyol en el qual fins ara hem tingut poc a dir. Tanmateix, és responsabilitat dels valencians, i de ningú més, fer les coses bé perquè a partir de 2015 hi haja uns mitjans audiovisuals autonòmics públics propis i en valencià ben fets, sostenibles i útils.

Segons el que ja s'ha exposat, aquest mandat podria concretar-se en una sèrie d'idees-força, que resumeixen el que estem dient, com a conclusió de les reflexions fetes, però que, alhora, porten inevitablement a una sèrie de regles i idees addicionals sobre com organitzar el nou audiovisual públic valencià:

1. Cal una televisió pública, amb una programació molt forta de tipus informatiu, educatiu i documental. Encara que algunes necessitats públiques podrien ser cobertes mitjançant subvencions per a orientar l'activitat privada, les greus mancances en matèria d'informació de proximitat i la inexistència de mitjans en valencià o d'una indústria audiovisual que pugua ajudar a la normalització de l'ús de la llengua fan que, cas que aquestes necessitats es prenguen amb la serietat que cal, resulte imprescindible, en el nostre cas, tindre una televisió pròpia. El context comparat i espanyol, de fet, avala aquesta tesi. Però en la mesura en què el servei públic, finançat amb diners de tots, només es justifica per aquestes raons s'ha de tindre

molta cura que la programació estiga rigorosament orientada a aconseguir aquests objectius, sense que siguin acceptables continguts que no hi servisquen.

2. S'ha d'incentivar la competència en la producció d'aquests continguts, tant en el sector privat –comprant-los programes– com en el públic –per exemple, col·laborant amb emissores públiques locals–. La possibilitat de fomentar un esquema de col·laboració-competència amb xarxes locals públiques resulta, a més, molt adequada per a un repartiment de costos que garantisca la sostenibilitat financera del model. En aquest punt, a més, s'ha de pensar en vies de col·laboració-competència el més ambicioses i participatives possibles, amb tota mena d'actors –per exemple, educatius, com ara les universitats o centres de formació professional públics de l'àmbit valencià–.
3. És essencial garantir tot el que siga possible el pluralisme i la independència dels gestors amb mecanismes jurídics que els blinden i un disseny organitzatiu que done molt de pes a la redacció. I ser escrupulosos, per damunt de tot, en els processos de selecció dels gestors, que haurien de ser provistos mitjançant concursos selectius, i en les proves de selecció dels professionals de la nova casa, que haurien de ser un equip de gent nova seleccionada a partir de proves estandaritzades de competència professional absolutament inqüestionables. L'èxit del nou model depén, essencialment, del fet que aquests processos es facen de la millor manera possible des d'un primer moment perquè les conseqüències de fer una selecció dolenta de personal s'arrosseguen després durant dècades. La nova televisió valenciana només té sentit si aspira a seleccionar només els professionals estrictament imprescindibles i que els triats siguin els millors dels disponibles que volen treballar en el model, vinguen d'on vinguen, tinguen l'edat que tinguen i amb independència del procés de liquidació de la vella RTVV.
4. L'estructura productiva ha de ser petita, reduïda i flexible per a poder aspirar a ser sostenible en el present i en el futur, la qual cosa vol dir buscar entreteniment i producció de sèries o ficció pròpia fora de l'ens públic, amb un sistema el més competitiu possible per a garantir qualitat i costos ajustats. És a dir, que s'ha d'acceptar amb naturalitat el que és la norma en el sector, ço és, l'externalització de part de la producció, la qual cosa reforça la idea de competitivitat interna i externa que estem defensant. Malgrat que resulta també essencial que, per la seua banda, el control de la graella, de la programació en general i de les seues orientacions, ha de ser de la tele pública i dels gestors del servei públic. Són, com és evident, dos coses diferents: com més competència hi haja, és clar, i, pel

que estem dient, molt millor. Però el control últim ha de ser públic i no consentir monopolis o oligopolis tancats, vedats privats ni situacions de control efectiu de la programació des de fora.

5. Només té sentit un audiovisual propi si aspira a fer productes de primer nivell, amb una vocació de recerca de la màxima qualitat per a competir també en el mercat audiovisual forani i amb productes ambiciosos homologables als millors a nivell internacional, en col·laboració, quan calga, amb les televisions de les Illes Balears i la Televisió de Catalunya. De fet, dins de l'actual Llei estatal 7/2010, fins i tot s'haurà de plantejar ja d'una vegada, a més de la reciprocitat, per fi, dels canals propis de cada ens, un canal comú amb els millors continguts de les diverses cadenes en llengua catalana —i les seues varietats— i continguts elaborats conjuntament per a la seua emissió per eixe canal premium que emetria per a tots els territoris que comparteixen la mateixa llengua. Fins i tot s'hauria de proposar, a més, la realització d'un canal informatiu-documental conjunt amb desconnexions per a la informació de proximitat però aprofitant i posant en comú tot allò referit a les notícies nacionals i internacionals com a mesura evident de racionalització, reducció de costos i millora de la qualitat.
6. La tele pública valenciana ha de parar una atenció singular als continguts educatius i infantils. Es tracta de continguts evidents de servei públic, connectats amb la necessitat de defensa i dignificació de la llengua, perquè són claus per a l'ensenyament del valencià. A més, com sabem, el sector privat no cobreix en aquest punt pràcticament res, la seua implicació en la programació infantil per als xiquets valencianoparlants és, directament, inexistent. La idea de servei públic com a garantia de certes necessitats quan el mercat no les subministra apareix ací de manera clara.
7. Cal innovar i crear i establir mecanismes de col·laboració amb tots els productors audiovisuals que no tenen ànim de lucre —altres teles públiques locals, institucions educatives, associacions i moviments ciutadans...— per a aconseguir sinergies, compartir alguns mitjans i, sobretot, donar plataformes d'exhibició dels continguts de més qualitat i amb format de televisió de masses a les iniciatives que s'estiguen fent ja al país, i que puguen ser aprofitades per al projecte per la seua qualitat i interès i a les quals, a més, se'ls donaria una empenta que ajudaria el sector i el dinamitzaria de manera notable.

Aquestes idees podrien ser perfectament el nucli del que hauria de ser una nova televisió pública valenciana perquè la decisió de posar-la de nou en marxa, ara que

no tenim cap llast ni cap obligació de fer-ho, tinguera tot el sentit. Com que a partir de 2015, amb les noves majories que s'albiren, la discussió quedarà oberta, aquest és un debat que hem d'encetar com més prompte millor, en la línia de la Iniciativa Legislativa Popular que, després d'haver aconseguit vora 100.000 signatures, serà tramitada a les Corts en breu i on apareixen algunes idees generals que perfectament podrien quedar desenvolupades a partir de les propostes que ací es fan. En tot cas, i per acabar, no em puc estar de recordar que tota aquesta tasca l'hem de fer recordant, tenint molt en compte, però, i per sempre, per tal de no cometre errades com les passades, la imperiosa necessitat de defensar en primer lloc la sostenibilitat del model de televisió i ràdio públiques, la qual cosa és un aspecte clau per a garantir-ne la supervivència, la independència i la capacitat efectiva de complir amb els objectius de servei públic que el faran socialment útil. Massa vegades, i un deute de l'antiga RTVV del qual encara queden per pagar 1.000 milions d'euros durant les pròximes dècades n'és el més clar testimoni, hem oblidat que, si les coses no es fan bé i amb trellat, al final l'autonomia acaba per no existir i les decisions no les prenem nosaltres sinó que ens venen imposades des de fora. Que no ens torne a passar.

Pau Rausell Köster, Economía de la Cultura en el Departament d'Economia Aplicada, Universitat de València

La proposta del Sr. Rausell es presenta a títol personal, si bé s'emmarca en una idea acceptada pel rector de la Universitat de València i la resta d'universitats públiques valencianes, amb l'objectiu de cobrir, almenys temporalment, l'espai mediàtic valencià.

És necessària una nova RTVV?

FALLO DE MERCADO	CONCEPTO	APLICABILIDAD POSTULADA EN TNU
Servicio público	Necesidad colectiva, no exclusión y no rivalidad	Emisión de TV abierta de alcance nacional, para informar, entretener, educar y proveer servicios culturales
Externalidad positiva	Beneficia a terceras personas no implicadas en la transacción comercial de producción /consumo de emisión televisiva	Información, entretenimiento, cultura y educación benefician a terceros que no la consumen directamente
Servicios meritorios	Su consumo es deseable y promovido por el Estado aún cuando el consumidor no percibe espontáneamente su necesidad	Estado como promotor de consumo cultural, de acceso e interés por información relevante, de opciones de entretenimiento
Información asimétrica	Información relevante para las transacciones económicas no disponible para todos los agentes en igualdad de condiciones	Prioridad a información relevante para el ciudadano, perspectiva inclusiva de minorías, e inclusiva territorialmente
Competencia imperfecta	Pocos oferentes concentran poder de mercado afectando las posibilidades de los consumidores de satisfacción de necesidades	Los tres canales privados de TV abierta operan como oligopolio con perfiles diferenciados dentro de un esquema de programación semejante que apunta a generar poder de mercado
Mercados incompletos	Bienes de interés social no producidos por el mercado	Diversidad de programación en atención a gustos de minorías no rentables en mercado
Crecimiento económico y reducción del desempleo	El Estado controla nivel y evolución de variables macroeconómicas para el mejor desempeño de la economía: PBI, SBC y empleo	TNU puede ser promotor de la producción audiovisual nacional generando empleo y posibilidades de exportación

Dimensions bàsiques

Abans de presentar una proposta cal saber quins objectius es pretén assolir amb la creació d'una RTVV.

Hi ha dos dimensions bàsiques:

- Els drets culturals:

Hi ha servicis que el mercat no pot proveir, i que cal assumir com una obligació pública. Per això, la funcionalitat intrínseca d'una RTV pública són els drets culturals que suposen la construcció de la identitat, els mecanismes de participació i el dret a la ciutadania.

- L'audiovisual valencià:

La televisió pública és un vector de consolidació de l'audiovisual valencià. A més, incrementa la renda per càpita del territori i té un efecte multiplicador sobre el creixement del conjunt de l'economia.

Uns altres objectius són la promoció de valors i la cohesió del territori, entre altres. Si bé hem d'admetre que, anteriorment, amb l'existència de l'antic Canal 9, tampoc no es complien.

El paper de les universitats públiques valencianes

La idea de recolzar el servici de la radiotelevisió pública en el sistema de coneixement universitari tot i que és prou inèdita conté lògiques molt consistents, ja que les universitats posseeixen pràcticament tots els atributs necessaris –independència, rigor científic, foment de l'esperit crític, participació, continguts d'interès general, compromís amb la societat i amb la transferència del coneixement i la producció cultural... – per a satisfer amb garanties els requisits del servei públic, i podrien significar una experiència molt innovadora en el context europeu.

Antecedents

- Extinció de l'activitat de difusió mediàtica per part de RTVV.
- Constatació que per a aprofundir en la qualitat democràtica, l'expressió de la identitat pròpia i l'impuls dels sectors culturals i creatius resulta imprescindible un sistema mediàtic que garantisca el dret a la informació, el dret a l'expressió i que promoga

la cohesió social i la difusió de les expressions artístiques, culturals i etnològiques dels valencians i valencianes, és a dir, que complisca amb els atributs de "bé públic" que conté un sistema de radiotelevisió al servici d'una determinada comunitat.

- El sistema universitari valencià compta amb experiències pioneres i de lideratge en l'àmbit de la televisió universitària i compta també amb infraestructures, personal docent i estudiants amb un nivell de qualificació i capacitat suficient per a proveir un mitjà de comunicació radiotelevisiu amb uns nivells tècnics i de qualitat professionals.

Característiques de la universitat

- La universitat és una institució difusora de cultura en el si de la societat.
- La Universitat de València facilita, estimula i acull les activitats intel·lectuals i crítiques en tots els camps de la cultura i del coneixement.
- En el compliment de totes aquestes funcions, la Universitat de València tindrà present l'harmonia dels sabers, originats en el desenvolupament del pensament humà i destinats al perfeccionament de les persones i de llur convivència en una societat plural i democràtica.
- La Universitat de València, vinculada a la realitat històrica, social i econòmica de la Comunitat Valenciana, dedica una atenció especial a l'estudi i al desenvolupament de la cultura de la seua nacionalitat, i es projecta activament sobre els problemes valencians mitjançant programes específics de docència, investigació i divulgació.

Proposta

Davant d'aquesta realitat, tenint en compte que l'objectiu de la "televisió universitària" és el compliment dels serveis públics i atenent que, per manament de l'Estatut d'Autonomia (Art. 56) és competència de la Generalitat Valenciana la regulació, creació i manteniment de la televisió, la ràdio i la resta de mitjans de comunicació social de caràcter públic, per al compliment dels seus fins, es proposa, almenys de manera temporal, un acord entre la Generalitat Valenciana i un Consorci de les Universitats Públiques Valencianes (CUPV) i de les privades que vulguen adherir-s'hi que continga parcialment o totalment estos compromisos:

- La Generalitat d'acord amb les possibilitats legals que ho permeten, facilitarà al CUPV un mitjà de radiodifusió generalista mitjançant la utilització parcial del canal múltiplex de titularitat pública.
- El Consorci d'Universitats Valencianes amb la col·laboració de la indústria audiovisual valenciana i altres agents de la societat civil valenciana es compromet a assegurar una mínima programació diària. En línies generals, tota la programació de servei públic ha de complir els objectius generals que estableixen l'article 2.2 i la Disposició addicional primera de la Llei 3/2012, de 20 de juliol, i en particular:
 - Respectar les garanties democràtiques (especialment defensa del pluralisme) i estimular la participació ciutadana.
 - Fomentar i consolidar la identitat pròpia de la Comunitat Valenciana.
 - Fomentar, consolidar, potenciar i protegir l'ús de la llengua valenciana.
 - Promoure l'educació i la cultura en la seua més àmplia accepció entre la ciutadania.
 - Ser una programació de qualitat pel que fa a continguts.
 - Vertebrar el territori de la Comunitat Valenciana per mitjà de l'equilibri territorial. Impulsar la promoció de l'espai valencià de comunicació.
 - Ser un motor de l'activitat econòmica i del desenvolupament de la indústria audiovisual de la Comunitat Valenciana promovent la innovació.
 - Ser model de credibilitat i independència.
 - Fomentar la solidaritat, la participació i l'esperit crític.
 - Ser referent de qualitat, que implica:
 - a. Divulgar i socialitzar els coneixements intel·lectuals, artístics, científics, econòmics i tècnics, entre altres.

- b. Impulsar la innovació i l'experimentació creativa i oferir un bon producte obert a noves idees i nous formats.
 - c. Assegurar una oferta d'entreteniment que, amb criteris de qualitat, done servei als diferents grups presents en la societat valenciana.
- Facilitar l'accés de tota la ciutadania a les noves tecnologies de la informació i la comunicació, especialment en Internet, i al conjunt de dispositius digitals de mobilitat.

Finalment, Radiotelevisió Valenciana s'esforçarà per cooperar amb tots els nivells del sistema educatiu per a aprofitar les sinergies i contribuir tant a la millora dels seus productes audiovisuals com a ajudar el sistema educatiu en la consecució dels seus objectius, amb especial atenció a l'alfabetització mediàtica. Així mateix, fomentará la col·laboració amb les universitats i el sistema educatiu no universitari i mantindrà i conservarà l'arxiu documental audiovisual de la societat.

Programació

Per a assolir estos objectius es planteja una programació que, a títol orientatiu, podria aproximar-se a esta distribució:

· Informació (20% de la programació)

El programes d'informació serien un 10% de producció de la pròpia Generalitat Valenciana, de caràcter de difusió institucional, i el 10% restant resultarien d'acords de producció entre la CUPV i distints agents de la societat civil valenciana (sector empresarial, sindicats, moviments socials, partits polítics i altres agents culturals i civils), amb un model d'etiquetatge per a identificar clarament qui és l'agent emissor de la informació.

· Creació i cultura (30%)

El programes de creació i cultura serien un 10% de producció de la pròpia Generalitat a través de Culturarts, per a donar difusió a la creació i la programació pública, i el 10% restant correspondria a acords de producció entre el CUPV i els agents culturals i creatius, donant especial cobertura per una banda a aquelles propostes més innovadores i que circulen pels circuits més independents, o al contrari, a produccions valencianes de ficció i entreteniment que tinguen una provada acceptació per part de l'audiència.

· Divulgació científica i acadèmica (20%)

El programes de divulgació científica i acadèmica serien proposats pel CUPV a partir del seu repositori educatiu i científic, especialment d'aquells continguts orientats a la població en general.

· Reposició de material del patrimoni audiovisual de RTVV (20%)

A criteri de la Generalitat o de l'ens en el qual delegue, es proposarà la redifusió de material existent en els arxius de RTVV que siga d'interès general i de caràcter més atemporal (programes de medi ambient, de difusió de la llengua, documentals, de difusió i coneixement del territori...).

· Programació infantil i juvenil i d'entreteniment generalista (10%)

En funció del recursos disponibles es planteja la possibilitat de dedicar un 10% de la difusió a propostes emmarcades en aquest títol. La programació d'entreteniment ha de ser de qualitat i no podrà entrar en contradicció, en cap cas, amb els principis i objectius generals que han de regir l'activitat de servei públic.

L'acord entre la Generalitat i el CUPV hauria d'implicar un conjunt de compromisos financers que inclogueren la possibilitat d'utilitzar la publicitat com a recurs per al projecte, així com altres vies com el patrocini i la creació d'una comissió de seguiment i control.

S'estima que la proposta presentada tindria un cost de 50 milions d'euros de pressupost i una plantilla estable de 150 treballadors.

Antonio Mansilla, President de l'Associació Valenciana de Productors Independents, AVAPI (MESAV)

El Sr. Mansilla recorda, en primer lloc, que el sector audiovisual (Ràdio, TV, Cinema, Animació, Internet, Videojocs...) és un macrosector industrial que comprén un grup ampli de subsectors i col·lectius professionals: Producció TV, Cinema, Ràdio, Distribució TV Cinema, Online, empreses de serveis, col·lectius professionals, és a dir: guionistes, actors, directors, productors, tècnics, dobladors, periodistes, institucions com les universitats.

En segon lloc, la seua intervenció s'emmarca en els objectius proposats des de la MESAV (Mesa Sectorial Audiovisual Valencià) amb el fi de crear les bases per a la reactivació del teixit productiu de l'audiovisual i la reobertura o la creació de la nova RTVV.

Qué RTVV pública queremos y pensamos puede ser viable

Cuando hablamos de una empresa pública, obviamente estamos hablando de recursos públicos, es decir, de nuestros impuestos, debemos de exigir por lo tanto: transparencia y buena gestión.

1. Rentabilidad social

Como dicen los estatutos de la RTVV pública, la promoción de la lengua y de la cultura valenciana es un objetivo fundamental, que por sí solo justificaría la reapertura de la RTVV.

La nueva RTVV PÚBLICA tendrá que ser transparente en su gestión con la finalidad de que los ciudadanos puedan sentir que la nueva RTVV les pertenece y les representa.

Para garantizar el cumplimiento de su objeto social, es decir, la promoción de la lengua y de la cultura valenciana, será imprescindible establecer un control externo, vía el Consell Audiovisual Valencià (una exigencia del sector desde hace muchos años) y que está previsto en el propio Estatuto de Autonomía (art. 56.3).

El Consell Audiovisual tendría como principal objetivo vigilar la independencia de los medios de comunicación públicos y el cumplimiento del marco normativo que

afecta a las radios y televisiones públicas y privadas, con capacidad sancionadora para corregir los incumplimientos y las prácticas ilegales.

La existencia de un Consell Audiovisual Valencià puede ser la clave para garantizar el renacimiento y desarrollo “saludable” de la RTVV Pública. Lógicamente serán necesarios otros controles externos, como la comisión parlamentaria y la del Consell Valencià de Cultura, para garantizar una rentabilidad social de nuestra RTVV.

2. Rentabilidad económica

Hay que fomentar la producción audiovisual y, de manera general, de las industrias culturales y creativas que tienen una importancia estratégica en una sociedad basada en el conocimiento.

Tenemos que conseguir una RTVV pública que tenga audiencia, pero también como algo fundamental que fomente nuestras industrias culturales.

Si analizamos el PIB a nivel estatal, en concreto lo que representa la cultura o las industrias culturales, no llegan al 3% del PIB, en nuestra Comunitat aún es menor, en USA las industrias culturales representan alrededor del 12% y en Reino Unido el 8%.

Debemos de tener la ambición que la cultura pueda alcanzar el 5% del PIB a medio plazo en nuestra Comunitat.

Para ello, la RTV pública es precisamente la mejor herramienta para fomentar las industrias culturales, con una programación adecuada. Es decir, facilitando contenidos y por lo tanto espacios, ventanas, promoción, indirectamente ventas, consumo al sector del libro, teatro, grupos de música, artistas, galerías de arte, nuevas tecnologías, videojuegos, ...

Presupuestos de la nueva RTVV

La cuenta de resultados de la RTVV tiene claramente dos partidas de ingresos y de gastos.

- En ingresos, se refleja la aportación pública y los ingresos por publicidad. También estaban reflejados los ingresos por venta o reventa de derechos de fútbol.

· En gastos tenemos cuatro partidas bien diferenciadas:

- Gastos de personal.
- Gastos de explotación (mantenimiento, seguridad, limpieza, viajes...).
- Aprovisionamiento, es decir, compra de contenidos a las productoras (películas, series, juegos, documentales...).
- Gastos financieros.

Hace seis años, los ingresos por publicidad eran alrededor 30 millones de €; en el 2012 fueron menos de 10 millones de €.

Por otra parte, los gastos de explotación hace seis años eran de 25 millones de €; en el 2012 fueron de 15 millones de €.

Los gastos de personal eran de casi 80 millones de €; en 2012, una cantidad similar.

La nueva RTVV no tendrá unos gastos financieros importantes en sus inicios por lo tanto se puede diseñar una futura cuenta de explotación o de resultados definiendo que la futura plantilla sea no menos del 40% de la anterior RTVV. Es decir, alrededor de 700/800 trabajadores.

Por tanto, las necesidades en recursos humanos serán de alrededor de 700 trabajadores, tendríamos un coste de personal de 31 a 33 millones de €. Con unos gastos de explotación de 11 o 12 millones de €.

Es decir, unos gastos fijos máximos de 45 millones de € y unos ingresos publicitarios a corto plazo de 10 millones de €.

Quedan las dos variantes: la aportación pública y la compra de contenidos:

- La aportación pública

TV3 recibe de la Generalitat 225 millones €/año; Canal Sur 118 millones de €, ETB, 105 millones de €, TVG 95 millones de €; Aragón 42 millones de €, IB3 32 millones de €, Castilla la Mancha 42 millones de €.

En nuestra Comunitat, la aportación pública tendría que ser el doble de lo que representa el coste de personal y de estructura menos los ingresos de publicidad.

Hemos de pasar de una cuenta de explotación anterior en la que los contenidos representaban el 25 o el 30% del gasto y los de estructura eran más del 70%, a una propuesta de presupuesto donde los gastos o inversiones en contenidos representen un mínimo del 50%.

Para ello, hay que:

- Explicar a la sociedad y a los políticos la rentabilidad social y económica para nuestra sociedad de una RTVV pública.
- Que esté bien gestionada y sea transparente.
- Comunicando y haciendo una labor de *lobby*.

Igual que se considera que la aportación pública al sector del automóvil es necesaria para la economía y el empleo, hay que concienciarse de que la industria audiovisual en nuestra Comunitat es una fuente de empleo.

Hace un par de años, la industria audiovisual suponía más de 5.000 empleados, empleos perdidos por el cierre de RTVV.

Tenemos que hacer una labor de comunicación y explicar a la sociedad que el dinero invertido en la nueva RTVV pública puede generar un beneficio social, cultural y empresarial a las industrias culturales en nuestro país.

Ximo Pérez, President de l'Associació de Productors Audiovisuals Valencians, PAV

El Sr. Pérez va presentar al Consell Valencià de Cultura el document elaborat per les Empreses Audiovisuals Valencianes Federades, formades per PAV (Productors Audiovisuals Valencians), AESAV (Associació d'Empreses de Servicis de Vídeo, Cinema i Televisió de la Comunitat Valenciana), AVEDIS (Associació Valenciana de Doblatge i Sonorització) i AVEPA (Associació Valenciana de Productors d'Animació). L'informe "Proposta per a una nova Televisió Valenciana", redactat per Raúl Carbonell Górriz, va ser presentat en maig de 2014.

En aquest document recollim les conclusions presentades i defensades pel Sr. Ximo Pérez.

Es plantegen tres apartats importants per a definir el nou model de Televisió Pública Valenciana:

- Conceptes i principis fonamentals.
- Finançament i estructura.
- Consells de programació.

Conceptes i principis fonamentals

1. Televisió Valenciana ha de ser de titularitat pública, independent i plural, propietat de la Generalitat, perquè és la millor manera de garantir la seua obligació de servir els valencians i garantir els drets constitucionals bàsics relacionats amb la informació i la comunicació. Això es garantirà amb la creació del Consell Valencià de l'Audiovisual (Llei Audiovisual 1/2006).
2. Televisió Valenciana ha d'emetre la seua programació preferentment en valencià,
 - a) S'ha d'impulsar l'ús i l'aprenentatge de la llengua que és pròpia del territori.
 - b) Ha de ser referent per a tots els espectadors valencianoparlants, els quals han de trobar-hi una alternativa televisiva a les cadenes nacionals que emeten en llengua castellana.
 - c) Ha de continuar dinamitzant l'activitat professional de les empreses valencianes del doblatge i la subtitulació.
3. Televisió Valenciana ha de ser sostenible econòmicament. Per això la Generalitat ha d'establir un procediment per al control i la gestió pressupostària de la cadena

que limite la possibilitat d'endeutament de la televisió. S'establirà un Contracte Programa amb la Generalitat que fixe la inversió anual que el govern valencià ha de realitzar per a finançar la televisió autonòmica i els serveis que aquesta ha de prestar a la societat en compensació per aquesta inversió.

4. Televisió Valenciana ha de contractar tota la producció pròpia externalitzada a les empreses audiovisuals de la nostra Comunitat, perquè aquesta despesa es convertisca en una inversió que permeta a les empreses valencianes generar llocs de treball i dinamitzar l'activitat empresarial de cara a emprendre altres projectes nacionals i internacionals.
5. Televisió Valenciana ha de ser un canal temàtic de proximitat, amb una graella de programació centrada en el reflex de les singularitats socials i culturals dels valencians, juntament amb programes de continguts universals. Només d'aquesta manera serà capaç de distingir-se dels seus directes competidors com són les cadenes generalistes nacionals que no aconseguiran mai donar cobertura a la informació i l'entreteniment més acostats. Només amb continguts de proximitat els espectadors se sentiran identificats amb la televisió que fidelitzarà la seua audiència i incrementarà al seu torn els registres de *share*.
6. Televisió Valenciana ha de dirigir-se al més ampli espectre d'espectadors. Ha de conjugar una programació infantil i juvenil per a aquest *target* de població i una programació adreçada a un públic més adult on es vegem reflectits i protagonistes totes les edats de la societat valenciana.
7. Televisió Valenciana ha de ser una cadena innovadora, que estiga permanentment a l'avantguarda tecnològica, i present en tots els dispositius de visualització televisiva per a abastar el major volum i la major diversitat de públic possible (compatibilitat amb *smartphone*, *tablets*, dispositius d'última generació, etc...) i en qualsevol lloc del món.
8. Televisió Valenciana ha de tenir com a objectiu que l'audiència mitjana de cada temporada no ha de baixar de dos dígits. Per a assolir aquest objectiu la televisió autonòmica ha de ser la televisió de referència de tots els valencians, en totes les franges horàries i tots els dies de la setmana.
9. Televisió Valenciana ha de ser un canal efectiu de publicitat per a les petites i mitjanes empreses valencianes. És un aspecte essencial perquè aquestes marques

puguen arribar als seus clients potencials en el nostre territori i poder competir amb les grans marques. Si la TV es converteix en un referent de proximitat per als valencians, es convertirà també en la televisió de referència per als anunciants locals i trobaran en ella el seu veritable aparador.

Finançament i estructura

1. La inversió de la Generalitat mitjançant el Contracte Programa ha de ser de no menys de 14 euros per habitant i any. Una xifra de més o menys 75 milions d'euros. Aquesta aportació és un 50% menor a la mitjana de les televisions autonòmiques espanyoles (30 euros/habitant) i un 75% menor que les regionals europees (54,8 euros/habitant). Quedaria a criteri de la Generalitat el cobrament d'un cànon per habitant i any, per al finançament de la televisió pública valenciana o continuar aportant dels impostos anuals de tots els seus habitants. Aquest cànon s'està cobrant en tots els països europeus.
2. Televisió Valenciana ha de tenir com a objectiu d'ingressos, a través sobretot de publicitat, un mínim de 10 milions d'euros anuals.
3. Televisió Valenciana ha de tenir una plantilla d'acord amb els estàndards de totes les televisions regionals europees. Aquesta plantilla ha d'estar ajustada a les necessitats de producció d'informatius, programació, adquisició de produccions alienes i esdeveniments, així com als departaments de gestió comercial, emissió, administració, laboral, jurídics, etc.
4. La plantilla, seguint la tendència de les televisions europees, no pot superar els tres treballadors per cada milió de pressupost. Si considerem que el pressupost de TV seria de 85 milions d'euros anuals, la plantilla hauria d'estar formada per uns 230/280 treballadors.
5. La partida pressupostària destinada a inversió en continguts ha de representar com a mínim el 70% del pressupost total de la cadena i el 30% restant a despeses d'estructura, com ara personal, amortitzacions, interessos, administració, lloguers, jurídics, etc. Dins d'aquesta partida d'inversió en continguts, ha de tenir més força la inversió destinada a producció pròpia externalitzada (entreteniment i ficció valenciana per encàrrec), i reduir l'adscribita a l'adquisició de drets d'emissió amb continguts ja produïts (pel·lícules i sèries americanes). Si prenem com a base els 85 milions de pressupost anual, s'hauria d'invertir sobre 60 milions en

continguts tant en informatius, entreteniment, ficció, producció aliena, esdeveniments, etc.

6. El cost de personal no pot ser superior mai al 18% del pressupost total de la cadena, i per tant no podria superar els 16 milions d'euros.
7. Televisió Valenciana ha de destinar, sobre la partida d'inversió en continguts (70% del total de pressupost), segons els estàndards europeus, almenys un 60% a producció pròpia externalitzada. D'aquesta manera dinamitzaria i enfortiria la indústria audiovisual valenciana, tal com s'està ja fent en tots els països del nostre entorn.

Consells de programació

1. Com a principis bàsics de l'estratègia de programació, s'han de plantejar tres punts fonamentals:
 - a) Prioritzar al màxim la programació de proximitat, amb continguts totalment valencians, tant en informatius, entreteniment o ficció.
 - b) Una programació màxima de 24 hores setmanals de pel·lícules i/o sèries americanes.
 - c) La prioritat en l'emissió d'esdeveniments locals i la NO emissió d'esdeveniments esportius costosíssims nacionals o internacionals, com ara futbol nacional o internacional, grans premis de tennis o golf, grans premis de motociclisme o automobilisme, etc. S'ha de promoure l'esdeveniment de proximitat, ja que l'emissió de tots aquests continguts la realitzaran les televisions nacionals o fins i tot amb pagament per visió.
2. Les 120 hores de programació setmanal (sense comptar les 7 hores nocturnes) es podrien dividir en quatre grans blocs de programació:
 - a) Els serveis informatius representarien un 25% del total de la programació, el que significaria 30 hores setmanals. S'hi inclourien les tertúlies, debats, dossiers, temps, etc.
 - b) La producció aliena representaria el 20% del total de la programació, el que significaria 24 hores setmanals. S'inclourien les pel·lícules i sèries americanes. Això representaria un màxim de dos pel·lícules diàries.
 - c) Els esdeveniments locals, en directe o en diferit, representarien el 5% del total de la graella, el que significaria unes sis hores setmanals. Aquests esdeveniments inclouen totes les festes: Falles, Fogueres, Magdalena, Moros i Cristians..., etc. I igualment els esdeveniments esportius locals: bàsquet, pilota valenciana, handbol, tennis, esports nàutics, etc.

- d) La producció pròpia externalitzada representaria el 50% del total de la graella, el que significaria 60 hores setmanals. En aquest apartat s'inclouria tant el total de l'entreteniment de la cadena, com la ficció setmanal i/o diària.
3. Per tenir una referència clara de programació, si comparem les dades de l'anterior punt amb tota la programació de la desapareguda RTVV en els últims 10 anys, la variació més significativa seria la de passar del 55% de producció aliena (pel·lícules i sèries americanes) al 20% proposat. Tot al contrari de la programació de proximitat amb els continguts externalitzats, que passaria del 10% en anys passats al 50% proposat. Els informatius serien similars, passant del 22% al 25% proposat i els esdeveniments continuarien pràcticament igual.
4. Respecte al repartiment del pressupost en l'apartat de continguts, recordar que l'objectiu seria poder invertir el 70% del pressupost total, el que significaria 60 milions per a continguts.
- El repartiment segons els diversos apartats de continguts seria:
 - I. Compra de drets: 8% (4,8 milions).
 - II. Compra de producció aliena: 15% (9 milions).
 - III. Producció pròpia externalitzada: 60% (36 milions).
 - IV. Treballs per altres empreses: 7% (4,2 milions).
 - V. Doblatges, subtítols...: 5,5% (3,3 milions).
 - VI. Inversió cinematogràfica: 4,5% (2,7 milions).
5. Segons estableix la Llei de 2010 del Cinema a Espanya, les televisions públiques tenen l'obligatorietat d'invertir el 6% del pressupost en sèries de ficció i producció cinematogràfica, tant en llargmetratges com en *tv movies* o animació i ficció.

Resum

1. Televisió Valenciana ha de ser de titularitat pública, independent i plural, propietat de la Generalitat.
2. Televisió Valenciana ha d'emetre la seva programació preferentment en valencià.
3. Televisió Valenciana ha de ser sostenible econòmicament.

4. Televisió Valenciana ha de contractar tota la producció pròpia externalitzada a les empreses audiovisuals de la nostra Comunitat.
5. Televisió Valenciana ha de ser un canal temàtic de proximitat.
6. Televisió Valenciana ha de dirigir-se al més ampli espectre d'espectadors.
7. Televisió Valenciana ha de ser una cadena innovadora, que estiga permanentment a l'avantguarda tecnològica.
8. Televisió Valenciana ha de tenir com a objectiu que l'audiència mitjana de cada temporada no ha de baixar de dos dígits.
9. Televisió Valenciana ha de ser un canal efectiu de publicitat per a les empreses menudes i mitjanes valencianes.
10. La inversió de la Generalitat mitjançant el Contracte Programa ha de ser de no menys de 14 euros per habitant i any.
11. Televisió Valenciana ha de tenir com a objectiu d'ingressos, a través sobretot de publicitat, un mínim de 10 milions d'euros anuals.
12. Televisió Valenciana ha de tenir una plantilla d'acord amb els estàndards de les televisions regionals europees.
13. La plantilla, seguint la tendència de les televisions europees, no pot superar els tres treballadors per cada milió de pressupost.
14. La partida pressupostària destinada a inversió en continguts ha de representar com a mínim el 70% del pressupost total de la cadena i el 30% restant a despeses d'estructura.
15. El cost de personal no pot ser superior mai al 18% del pressupost total.
16. Televisió Valenciana ha de destinar sobre la partida d'inversió en continguts (70%), almenys un 60% a producció pròpia externalitzada.

17. Com a principis bàsics de l'estratègia de programació, s'han de plantejar tres punts fonamentals:
 - a. Prioritzar al màxim la programació de proximitat.
 - b. Una programació màxima de 24 hores setmanals de pel·lícules i/o sèries americanes.
 - c. La prioritat en l'emissió d'esdeveniments locals i la NO emissió d'esdeveniments esportius costosíssims nacionals o internacionals.

18. Les 120 hores de programació setmanal (sense comptar les 7 hores nocturnes) es podrien dividir en quatre grans blocs de programació:
 - a. Els serveis informatius representarien un 25% del total de la programació, el que significaria 30 hores setmanals.
 - b. La producció aliena representaria el 20% del total de la programació, el que significaria 24 hores setmanals.
 - c. Els esdeveniments locals, en directe o en diferit, representarien el 5% del total de la graella, el que significaria unes 6 hores setmanals.
 - d. La producció pròpia externalitzada representaria el 50% del total de la graella de programació, el que significarien 60 hores setmanals.

19. Per tenir una referència clara de programació, la variació més significativa seria la de passar del 55% de producció aliena (pel·lícules i sèries americanes) al 20% proposat, i els continguts externalitzats que passarien del 10% en anys passats al 50% proposat.

20. Pel que fa al repartiment del pressupost en l'apartat de continguts, recordar que l'objectiu seria poder invertir el 70% del pressupost total, el que significaria 60 milions per a continguts.

21. El repartiment segons els diversos apartats de continguts seria:
 - I. Compra de drets: 8% (4,8 milions).
 - II. Compra de producció aliena: 15% (9 milions).
 - III. Producció pròpia externalitzada: 60% (36 milions).
 - IV. Treballs per altres empreses: 7%, (4,2 milions).
 - V. Doblatges, subtítols...: 5,5% (3,3 milions).
 - VI. Inversió cinematogràfica: 4,5% (2,7 milions).

22. Les televisions públiques tenen l'obligació d'invertir el 6% del pressupost en sèries de ficció i producció cinematogràfica.

José Javier Marzal Felici, Catedràtic de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la Universitat Jaume I

La ponència presentada pel Sr. Marzal seguirà el document "Cap a un nou espai audiovisual", preparat per la MESAV, que té el suport de la Comissió Interuniversitària CIRTPV, i en la redacció del qual ha participat molt activament, pel que fa a les característiques d'una possible nova RTV pública valenciana.

Perquè un projecte d'aquestes característiques siga viable, és necessari parlar de les prevencions que cal adoptar en el disseny de la nova RTV pública, en definitiva, de la necessitat d'adoptar un nou model de governança, basat en la independència professional, la participació ciutadana i la transparència de la gestió, és a dir, en la permanent rendició de comptes a la societat valenciana.

En aquestos moments tenim l'oportunitat de plantejar un nou projecte seriós i profundament renovat, que responga a les necessitats de la societat valenciana del segle XXI. Cal subratllar la necessitat d'adoptar un nou model de governança, basat en la independència professional, la participació ciutadana i la transparència de la gestió, és a dir, en la permanent rendició de comptes a la societat valenciana.

L'actual situació a la Comunitat Valenciana, agreugada pel tancament de RTVV el pasat 29 de novembre de 2013, ens duu a reclamar la restitució dels serveis públics de ràdio i televisió per al nostre territori. Per funcions de servei públic entenem aquelles ràdios i televisions que ofereixen garanties democràtiques—especialment, la defensa del pluralisme— per a servir d'estímul a la participació ciutadana, a promoure la convivència cívica, el desenvolupament democràtic i plural de la societat, i el coneixement i respecte de totes les opcions polítiques, socials, culturals i religioses, des de la màxima consideració al principi d'igualtat; la funció cultural, identitària, social i de benestar social; la funció de servir a l'impuls de l'economia, del desenvolupament i d'equilibri territorial; la funció de servir de motor de la indústria audiovisual i, en general, de les indústries culturals i creatives; la funció divulgadora i socialitzadora del coneixement, entre altres aspectes, tal i com ha estat destacat per reconeguts especialistes nacionals i internacionals (Prado, Moragas, Bustamante, Zallo, Miège, Hesmondhalgh, Richeri, etc.).

Les principals característiques que hauria de reunir el servei públic de ràdio i televisió al territori de la Comunitat Valenciana:

- Tal i com està recollit tant en la Llei 7/1984, de 4 de juliol, de creació de la entitat pública RTVV, com en la Llei 3/2012, de 20 de juliol, d'Estatut de Radiotelevisió Valenciana (RTVV SAU), encara que amb prioritats diferents, la promoció de la llengua i de la cultura valenciana és un objectiu fonamental, sinó el més rellevant de tots, que justifica la creació d'una nova radiotelevisió pública valenciana. La llengua valenciana expressa la identitat del poble valencià i és un vehicle de comunicació d'un valor cultural i patrimonial extraordinari, que té actualment una presència quasi residual als mitjans de comunicació social de la Comunitat Valenciana. És per això, que creiem que la programació de la nova radiotelevisió dels valencians/es hauria de ser el 100% en valencià. En aquest sentit, i com a radiotelevisió de servei públic, s'hauria d'oferir el màxim nombre de programes amb subtítolació en valencià, fins i tot amb característiques adaptades per a sords, i altres col·lectius com els ciutadans amb dificultats de visió que podrien gaudir de serveis com les audiodescripcions.
- La creació d'una radiotelevisió pública valenciana és també una resposta al mandat constitucional del dret de la ciutadania per a accedir a la informació. Així, la radiotelevisió pública autonòmica haurà de garantir que el ciutadà puga accedir a una informació plural, contrastada i despolititzada, que només poden oferir els serveis informatius d'una radiotelevisió pública, que ha d'entendre's com una eina fonamental per a la salut democràtica i el progrés d'una societat avançada. En l'actual panorama radiotelevisiu, dominat per operadors privats, l'existència d'uns serveis informatius públics potents són garantia del control democràtic de la informació, de pluralisme i d'independència del poder polític i dels interessos mercantilistes.
- És essencial que els serveis informatius de la radiotelevisió pública estiguen gestionats de manera transparent i professional i evitant les injerències del poder polític. Amb aquesta finalitat, s'arbitraran procediments i mecanismes de control que permeten protegir el treball professional dels treballadors públics de qualsevol intent d'instrumentalitzar, per interessos partidistes, l'activitat d'aquest servei públic.
- La creació d'un servei de ràdio i televisió públic en i per la Comunitat Valenciana ha de servir per a potenciar i impulsar el sector audiovisual valencià i, de manera general, les indústries culturals i creatives, que tenen una importància estratègica en una economia moderna, basada en el coneixement. La nova RTV pública valencia-

na ha de promoure la creació d'empreses productores i de serveis, a fi d'impulsar la innovació empresarial i cultural.

- La radiotelevisió pública dels valencians/es ha de vetlar perquè el desenvolupament del sector audiovisual valencià siga coherent i proporcionat territorialment, afavorint la presència i participació de totes les comarques i territoris de la Comunitat Valenciana. La radiotelevisió pública valenciana ha d'estimular la visibilitat de la producció audiovisual que sorgeix, no només de productores independents, sinó també de les produccions de les universitats, dels centres educatius, de les associacions cíviques i culturals, en definitiva, de la societat civil.
- Això no ha d'obstar perquè la nova RTV pública valenciana promoga la col·laboració amb altres territoris de la resta de l'estat, en especial amb les RTV públiques estatal i autonòmiques. S'ha de promoure l'intercanvi i la realització de programes i produccions audiovisuals amb els territoris amb els que compartim la nostra llengua i nombrosos trets culturals, com és el cas de les Illes Balears i Catalunya. Paral·lelament, és essencial promoure col·laboracions i coproduccions amb països de la Unió Europea i de Llatinoamèrica, per tal de tenir presència als mercats internacionals de l'audiovisual.
- La ràdio i la televisió públiques de la Comunitat Valenciana són mitjans de comunicació social que, com a servei públic, han d'oferir informació, entreteniment i formació de qualitat a la ciutadania.
- La radiotelevisió pública dels valencians ha de satisfer el dret ciutadà a rebre informació lliure i verdadera, i facilitar l'exercici de la llibertat d'expressió de forma plural, oberta i horitzontal. Els serveis informatius de la radiotelevisió pública han de ser de producció pròpia, comptant amb els mitjans tècnics i els recursos econòmics suficients per a oferir una informació de qualitat.
- El disseny de la programació d'entreteniment de la radiotelevisió pública ha de ser equilibrat, combinant una oferta de programes de producció pròpia amb la producció aliena. La producció pròpia haurà d'estar proporcionada a la dimensió de la plantilla de la futura RTV pública valenciana i de la seua capacitat de producció de programes. No obstant això, la creació d'una oferta radiotelevisiva de qualitat necessita un nombre suficient de professionals ben qualificats: els programes informatius han de ser produïts per la plantilla pròpia de la cadena, per tal de garantir la independència i el pluralisme informatiu, que només una radiotelevisió pública,

ben gestionada —amb transparència i professionalitat—, pot oferir. L'externalització de la producció de programes i la compra de programes, pel·lícules, sèries, documentals, etc., s'han de controlar i gestionar des de la pròpia cadena pública de radiotelevisió, per a garantir la seua qualitat i per a complir la missió de servei públic dels mitjans de comunicació públics.

- La programació de la nova RTV pública valenciana hauria d'apostar per programes de debat, per programes d'entrevistes als nostres representants polítics i del món de la cultura —donant compte de l'heterogeneïtat i riquesa del panorama social, cultural i polític de la Comunitat Valenciana—, pel periodisme d'investigació, per programes magazines de producció pròpia que construïsquen una imatge moderna, plural i respectuosa amb la realitat de la nostra terra. Hauria de fer-se una aposta decidida per la producció de programes en directe, un tret definidor i un valor segur dels mitjans televisiu i radiofònic en el panorama comunicatiu contemporani.
- La producció de sèries documentals i programes culturals és un altre aspecte important que hauria d'impulsar el nou servei públic de radiotelevisió. Aquest tipus de produccions tenen un públic fidel i un valor formatiu indubtable. S'hauria d'estimular la producció de sèries documentals i culturals, tant amb recursos propis, com amb el concurs de productores especialitzades de la Comunitat Valenciana.
- L'oferta de programes esportius hauria d'estar present en la RTV pública valenciana, això sí evitant entrar en la guerra per la compra de drets d'emissió d'esdeveniments esportius, com el futbol de primera divisió, la Fórmula 1, etc., que tenen uns costos inassumibles per a l'administració pública. Els esports autòctons i minoritaris haurien de tenir un clar espai en la graella de la radiotelevisió pública valenciana. En definitiva, es tractaria d'oferir una gamma de retransmissions esportives que no mereix l'atenció de les ràdios i televisions privades, per la seua escassa rendibilitat comercial, però que sí que té un indubtable interès social i pot servir, a més a més, per a impulsar l'esport de base a la nostra Comunitat.
- A la graella de programació de la nova radiotelevisió pública hi ha d'haver espai per a l'emissió de pel·lícules i sèries de televisió que tinguen una important demanda de l'audiència (com és el cas de produccions de ficció nord-americanes). Amb aquesta finalitat, s'arribarà a acords amb la resta de televisions públiques de caràcter autonòmic (pertanyents a la FORTA) per a comprar eixes produccions a un preu més competitiu. No obstant això, totes les pel·lícules i sèries de televisió haurien de doblar-se o subtítular-se en valencià. Per tal d'estalviar despeses, es

podrien intercanviar materials amb la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (TV3) i amb la televisió pública de les Illes Balears (IB3).

- La radiotelevisió pública dels valencians/es hauria de respectar les quotes d'emissió de pel·lícules produïdes a Espanya i a Europa, anant fins i tot més enllà dels límits que estableix la normativa actual. No obstant això, cal subratllar que la nova RTV pública hauria d'impulsar especialment la producció de pel·lícules de ficció i de sèries de televisió –històriques, *sitcoms*, dramàtiques, serials, etc.– per tal d'ajudar a crear un *star-system* local que, al mateix temps, tindria un important paper per a impulsar la indústria teatral, però també moltes empreses auxiliars en àmbits com la decoració, el maquillatge i la perruqueria, la moda, les empreses de lloguer d'equips, la restauració, l'hosteleria, etc. En el camp de la ràdio podria ser molt innovador i estimulant recuperar el drama o la novel·la radiofònica com a gèneres.
- La graella de programació de la nova RTV pública hauria de deixar un espai per a l'emissió de programes d'humor, de caràcter local, on es retrate també la realitat social, política i cultural del nostre país.
- La ràdio pública valenciana pot complir una funció important per a estimular el món de la producció musical de caràcter autòcton, i servir d'impuls a la creació musical en llengua valenciana.
- La programació infantil ha de tenir un especial espai en la graella de programació de la RTV pública valenciana. Aquesta programació hauria de ser íntegrament en valencià, per a reforçar l'ús i la difusió de la llengua pròpia dels valencians/es. Creiem que hauria de recuperar-se la marca "Babalà", un tret identitari de la història de la nostra radiotelevisió que pot tenir una continuïtat en el futur.
- El nou servei públic de radiotelevisió hauria d'adoptar un clar enfocament transmèdia, en sintonia amb la convergència digital que està marcant el desenvolupament de l'audiovisual en el món actual. La gestió transmèdia de la producció i, al mateix temps, la pròpia producció transmèdia són elements claus per a aconseguir una bona penetració en el mercat i, sobretot, per a arribar a connectar amb un públic més jove, que consumeix per mitjà dels dispositius mòbils. Les ràdios i televisions públiques són també plataformes multimèdia en l'actualitat.

- És per eixa raó que cal crear un departament especialitzat en la creació de nous formats —evitant la producció de programes que fa la competència—, sensible a la innovació i a la recerca de noves formes de comunicació. Entenem que una RTV pública moderna que pretenga servir d'impuls a l'economia del coneixement ha de tenir un departament dedicat a la I+D+i i, per tal motiu, hauria de tenir un estret contacte amb les universitats i els centres d'investigació, en especial amb els existents al propi territori valencià.
- Finalment, sobre el nombre de canals que podria oferir la futura radiotelevisió pública valenciana, cal ser realistes i pensar en la disponibilitat de l'espai radioelèctric en un futur pròxim. Tot depèn de l'estructura de la plantilla de què dispose aquesta nova RTV. Aquesta plantilla fixa haurà de ser proporcionada i ser suficientment ampla per tal d'oferir un servei públic de qualitat.
- Com a radiotelevisió pública, el seu objectiu ha de ser oferir un servei públic de qualitat, i això passa per obtenir uns bons nivells d'acceptació social, és a dir, ha d'aspirar a obtenir uns bons índex d'audiència. En aquest sentit, la radiotelevisió pública valenciana no ha de renunciar a les "finestres" d'emissió financerament i professionalment sostenibles, per tal d'oferir el millor servei possible a la ciutadania.

Respecte al model de gestió i de governança:

- Cal impulsar, des dels inicis, el sentit de servei públic que representa la ràdio i la televisió públiques dels valencians/nes. Crear una cultura d'empresa pública, transmetent des dels equips directius —que han d'actuar modèlicament— el sentiment de pertànyer a una institució que té una missió social i cultural molt clara, d'importància cabdal per a la vertebració de la Comunitat Valenciana.
- Perquè la nova RTV pública pugui donar un bon servei, de qualitat, són imprescindibles òrgans de control externs de la institució —el Consell Audiovisual Valencià, la Comissió de Control Parlamentari a les Corts Valencianes i altres òrgans com el Consell Valencià de Cultura—, ben definits pel que fa a les seues funcions i a la seua organització interna, així com òrgans de govern intern —Direcció General de la RTVP Valenciana, Consell d'Administració, Comitè de Redacció dels Serveis Informatius, Defensor de l'audiència, Consell Assessor i Comitè d'Empresa—, que tinguen una estructura, protocols de treball i funcionament que vetlen per evitar les

intromissions del partidisme polític en la gestió professional de la radiotelevisió, especialment pel que fa a la independència i el pluralisme informatius.

- Pel que fa als òrgans de control externs a la radiotelevisió pública dels valencians/nos, creiem oportú prendre en consideració una sèrie d'idees bàsiques:
 - A hores d'ara no tenim encara un Consell Audiovisual Valencià, malgrat que està previst en el propi Estatut d'Autonomia (art. 56.3), com tampoc no existeix un Consell Audiovisual d'àmbit estatal.
 - L'existència d'un Consell Audiovisual Valencià (CAV) pot ser clau per a garantir un naixement i desenvolupament "saludable" d'una futura radiotelevisió pública valenciana. És imprescindible que la composició del Consell no responga al model representativista partidocràtic: és necessari que la composició del CAV incloga un nombre suficient de persones de diferents àmbits –professionals, acadèmics, persones destacades de la vida cultural i social valenciana–, amb una reconeguda trajectòria professional (principalment en els mitjans ràdio i televisió, però no només d'eixos camps) i que puguem demostrar, per mitjà d'una compareixença pública al Parlament Valencià –on rau la sobirania del poble valencià–, que són persones que podran aplicar aquesta funció de control de forma efectiva i responsable. Però per a garantir que el funcionament del CAV siga correcte, és imprescindible que els seus membres siguen triats amb el suport de dues terceres parts (66%) del Parlament valencià. En definitiva, una institució com el CAV només pot funcionar correctament si hi ha un consens prou ample entre els partits polítics.
 - La Comissió Parlamentària de Control (CPC) és un òrgan de control de la nova radiotelevisió pública que té tota la legitimitat per a dur un seguiment de la seua evolució. És fonamental que tots els membres d'aquesta CPC, de tots els grups parlamentaris, tinguen accés a la documentació que sol·liciten per a exercir correctament la funció de control, formulant preguntes i propostes d'actuació. La CPC s'ha de reunir regularment i periòdica per rebre les explicacions sobre la gestió política i econòmica de la RTV pública valenciana.
 - El Consell Valencià de Cultura és un altre òrgan extern que hauria de fer, periòdicament, una valoració sobre l'evolució de la radiotelevisió pública valenciana pel que fa al seu paper en la defensa i ús de la llengua valenciana.

- De manera general, la nova RTV pública valenciana haurà de sotmetre anualment la seua gestió pressupostària i comptable a la Sindicatura de Comptes de la Generalitat Valenciana. La direcció de la nova radiotelevisió pública haurà de donar resposta a totes les observacions i recomanacions de la Sindicatura de Comptes.
- Pel que fa als òrgans de control interns a la radiotelevisió pública dels valencians/nes, es considera pertinent fer les següents reflexions:
 - La direcció general de la radiotelevisió pública valenciana haurà d'estar encapçalada per un/a professional de reconegut prestigi, amb una experiència provada en els mitjans ràdio i/o televisió i que no tinga una vinculació directa amb cap partit polític. Els mèrits professionals han de ser la motivació principal per a l'elecció. El procediment per a l'elecció hauria de ser mitjançant un concurs públic en el qual cada candidat/a presentaria el seu projecte de direcció. El procés de selecció podria ser gestionat des del Consell Audiovisual Valencià, per a despolititzar-lo tant com siga possible. L'elecció del director general de la radiotelevisió pública no hauria de dependre del Consell d'Administració de la RTV ni del Parlament, si es pretén tenir una gestió professionalitzada d'aquest servei públic. En tot cas, hauria de ser refrendada pel Parlament valencià, per una ampla majoria de dues tercers parts (66%) dels diputats, evitant votacions per majories simples. El director general tindria un mandat de 6 anys, amb la possibilitat de renovar per un nou mandat. El director general hauria de formar el seu equip de direcció comptant amb els treballadors de plantilla de la RTV pública, sense prerrogatives per a contractar professionals externs a l'empresa (si no és de forma molt limitada).
 - En la mateixa línia, els membres del Consell d'Administració (CA) de la nova RTV pública valenciana haurien de ser nomenats també per un mandat de 6 anys, pel Consell Audiovisual Valencià. El/la director/a general no hauria de pertànyer al Consell d'Administració, ja que aquest òrgan intern exerceix una funció de control de la direcció de la RTV. El procediment d'elecció seria molt similar, mitjançant un concurs públic. El CA ha d'estar compost per una varietat de perfils professionals, sempre relacionats amb els camps de la ràdio i la TV, no només integrats per professionals de la informació (periodistes), sinó també per experts i gestors del sistema audiovisual i per professionals de la producció de continguts, com realitzadors, productors i especialistes del mitjà radiotelevisiu. Cap membre del CA no podrà tenir una afiliació política (en cas que algun candidat milite en una formació política concreta, se'n donarà de baixa temporalment, mentre forme

part d'aquest òrgan de govern). El Consell d'Administració vetlarà per la transparència en la gestió i la rendició de comptes de la radiotelevisió pública, i pel compliment estricte del contracte-programa en el seu desenvolupament pressupostari, tendint al seu estricte equilibri. En el Consell d'Administració hi hauria d'haver també representants dels treballadors de la pròpia RTV pública, de les organitzacions sindicals amb més presència a l'empresa.

- El Comitè de Redacció dels Serveis Informatius és un òrgan fonamental per a garantir la independència de la nova radiotelevisió del poder polític. El seu funcionament estarà regulat per un Estatut Professional de la Redacció que haurà de ser votat per la pròpia plantilla dels Serveis Informatius de la radiotelevisió. Els caps d'Informatius de la Ràdio i de la Televisió haurien de ser professionals seleccionats entre la plantilla de periodistes de l'empresa, i comptar amb el suport de les redaccions d'informatius. No sembla raonable que la direcció de la cadena propose com a caps d'Informatius persones que no compten amb el reconeixement de les seues redaccions, encara que açò ha estat una pràctica habitual. El Comitè de Redacció haurà de participar en el nomenament de subcaps, directors d'Informatius, editors, cap de secció, etc., proposades procedents de la direcció de la RTV i dels caps d'Informatius que s'hauran de sotmetre a debat intern. D'altra banda, s'arbitraran procediments de bones pràctiques professionals, com, per exemple, que davant de la possibilitat que un determinat contingut o plantejament informatiu fóra considerat erroni o manipulat per part de la Redacció, en un bloc informatiu immediat seria obligatori recollir l'opinió discrepant de la Redacció, sempre que s'aprovara en una assemblea on estigueren representats almenys la meitat dels seus components. En definitiva, sembla important preveure fórmules de participació real de la Redacció en la gestió del departament.
- El Consell Assessor és un òrgan de naturalesa mixta, ja que inclou entre els seus membres personal de la pròpia empresa i altres membres de fora de la radiotelevisió, com associacions i entitats cíviques i culturals de la societat valenciana. El Consell Assessor, com a òrgan de govern de la RTV pública, haurà de comptar entre els seus membres amb representants dels treballadors de la RTV, de les societats de la radiotelevisió pública, del Consell Valencià de Cultura, del Consell de la Generalitat Valenciana, d'associacions cíviques com Escola Valenciana, de les universitats valencianes, d'espectadors i consumidors, etc. La selecció dels membres hauria de ser supervisada pel Consell Audiovisual Valencià.

- El Consell Assessor proposarà a la Direcció General el nomenament del Defensor de l'Audiència, el qual haurà de ser un professional de reconegut prestigi de la plantilla de la radiotelevisió pública. Es reservarà un espai setmanal en la graella de programació per a canalitzar les queixes d'usuaris, oients i televidents de la ràdio i la televisió públiques. Aquest espai ha de servir per a explicar a la ciutadania l'estructura de la nova RTV, els serveis que ofereix, per a resoldre dubtes i rendir comptes sobre la programació que s'ofereix.
- El model de gestió de la nova radiotelevisió pública ha de basar-se en un contracte-programa que determine el pressupost del servei públic. Aquest contracte-programa determinarà el nivell de despesa màxim de la RTV per un període no inferior a tres exercicis, per tal de permetre una planificació a mitjà termini. A més a més del finançament via contracte-programa, la nova RTV també s'haurà de finançar amb l'emissió de publicitat i el patrocini: en el context d'una radiotelevisió de servei públic s'ha d'entendre la publicitat comercial també com una eina per al teixit empresarial valencià, com a finestra per als anunciant locals i no locals. Es tendirà a emetre la publicitat íntegrament en valencià, com a estratègia per a normalitzar l'ús de la llengua valenciana.

La nova radiotelevisió dels valencians/nes s'ha d'entendre, en definitiva, com un nou servei públic que no ha d'entrar en una lluita ferotge per l'audiència, evitant la competència amb les cadenes privades, les quals tenen les seues lògiques comercials, la qual cosa no vol dir que no siga important aspirar a tenir una bona resposta del públic, i que siga estimada per la majoria dels ciutadans valencians. En la mesura que oferisca una programació de proximitat, de qualitat i en valencià, i que siga capaç de desmarcar-se de la història de l'extinta RTVV, fent de la transparència en la gestió i de la independència política la seua bandera, aquest servei públic de ràdio i televisió té moltes possibilitats de tenir una gran acceptació entre els ciutadans i les ciutadanes valencianes.

Els informes de fiscalització i auditoria d'entitats com la Sindicatura de Comptes han de servir per a corregir les desviacions pressupostàries, seguint el principi d'equilibri pressupostari que tota empresa, especialment pública, està obligada a respectar, i tendir a millorar constantment la gestió d'aquests serveis públics. En aquest sentit, cal preveure la creació de mecanismes per a garantir la correcta aplicació de les lleis, normatives, etc., que s'han de complir escrupolosament, si volem que el sistema audiovisual valencià siga sostenible.

Sembla necessari que anualment es faça una auditoria deontològica –ètica– interna, per tal de contrastar que la radiotelevisió de titularitat pública compleix fidelment els principis i objectius per als quals ha estat creat aquest servei públic.

En definitiva, la nova Radiotelevisió Pública dels valencians/nes hauria de basar-se en un model de gestió més professional i cooperatiu, obert a la societat, disposat a la permanent rendició de comptes a la societat –és a dir, a la transparència en la seua gestió–, basat en mecanismes de coordinació no jeràrquica, en noves pràctiques col·lectives i formes més participatives, amb la finalitat que els ciutadans puguen sentir que la nova RTV pública valenciana els pertany i els representa.

La via més ràpida per a recuperar el servei públic de radiotelevisió és paralitzar el procés de liquidació de RTVV, el més aviat possible, pactar amb tots els extreballadors, les forces sindicals i polítiques un nou Expedient de Regulació d'Ocupació, a partir d'un estudi molt seriós i rigorós que plantege un nou model orgànic i funcional de la nova RTVV, aquesta vegada sobre bases professionals i no partidistes.

La societat valenciana necessita urgentment un ampli consens, com el que va obtenir en 1984 la creació de RTVV, per a recuperar aquest servei essencial, de primera necessitat econòmica, política, social i cultural.

José Ignacio Pastor Pérez, Llicenciat en Ciències de l'Educació i Psicologia, president de l'Associació Ciutadania i Comunicació, ACICOM, i vicepresident del Consell d'Administració de RTVV de 2003 a 2011

L'autor argumenta la necessitat d'un servei públic de comunicació, al servei de la ciutadania, que siga independent, plural i democràtic, majoritàriament en valencià, dinamitzador de la cultura i que combine la producció pròpia amb l'externalitzada, generant la creació de sinergies i aliances.

Abans de res, vull agrair la sensibilitat dels consellers del CVC que han organitzat aquesta taula redona, per invitar la nostra associació [ACICOM](#), com a associació ciutadana, reconeguda també com de consumidors i usuaris, que té per missió la millora de la dieta mediàtica valenciana i per tant que pot aportar una visió centrada en la ciutadania.

Felicitar també el Consell Valencià de Cultura per un moment tan oportú per a generar el debat sobre la nova RTV, davant de la decisió autoritària i unilateral del president de la Generalitat de tancar la ràdio i la televisió valencianes, una agressió al poble valencià i a tota la seua indústria cultural. Una situació en la qual l'amenaça, i el fet real, de ser l'únic territori amb llengua pròpia que s'ha quedat sense mitjans de comunicació públics, hem de convertir-la en oportunitat per a repensar una nova RTVV.

Una nova RTVV exigida i impulsada per la ciutadania ara més que mai, i com a mostra la [Iniciativa Legislativa Popular](#) presentada a les Corts per a la seua tramitació amb quasi 90.000 signatures i que fa una setmana les mateixes Corts han comunicat [l'acord del Consell de la Generalitat](#), del passat dia 14 de novembre de 2014, de manifestar la seua conformitat amb la tramitació de la Proposició de Llei del Servei Públic de Ràdio Televisió Valenciana.

La societat valenciana s'ha posat en marxa per defensar i repensar la nova RTV. Estan apareixent molts esforços i iniciatives interessants, entre els quals també cal destacar la CIRTPV (Comissió Interuniversitària en favor d'una Ràdio Televisió Pública Valenciana), la [MESAV](#) (Mesa del Sector Audiovisual Valencià) i un ample ventall de publicacions, junt amb manifestacions i presa de posicions d'entitats, grups polítics i sindicals, comitè d'empresa de RTVV, etc.

Una nova RTVV que cal contextualitzar en un moment històric de canvi de paradigma. És a dir, una època de canvis profunds en els models fonamentals i de la seua per-

cepció en tots els aspectes: socials, polítics, tecnològics, econòmics, etc. i amb una especial repercussió en tot allò que suposa la comunicació.

El moderador i convocant de la taula, el conseller president de la Comissió de Promoció Cultural, Vicente González Móstoles, em va comunicar que la intervenció hauria de respondre a una sèrie de preguntes a les quals em cenyiré; la qual cosa és d'agrair, tant perquè ajuda a la concreció, com per indicar que ha existit una reflexió prèvia sobre l'objectiu d'aquesta jornada.

És necessària una nova RTVV?

La resposta és rotundament sí. La RTVV hauríem de definir-la com un servei públic bàsic, tan necessari com altres subministraments: aigua, electricitat, gas, Internet, etc.

El benestar comunicatiu es configura com un dels pilars de l'Estat del Benestar. Més encara si aspirem a tindre una democràcia avançada (com es diu en el mateix preàmbul de l'actual Constitució Espanyola) i en un context d'aposta pel desenvolupament de la Societat de la Informació i del Coneixement. La millora de la dieta mediàtica de la ciutadania ha d'estar a la base del bon govern i de la governança, entesa aquesta com la manera de governar a través de la qual interactuen, mitjançant negociacions i de forma autònoma, els governs, la societat i el mercat formulant i implementant polítiques públiques a través de xarxes autoregulades, interdependents, horitzontals i relativament estables dins d'un marc regulador i normatiu, amb una finalitat de caràcter públic.

Però de què parlem quan diem RTVV? No hem de limitar-nos a parlar de televisió o de ràdio, com les hem enteses fins ara, cal fer un plantejament molt més holístic i transversal, emmarcant el que ha de ser un Sistema Públic de Comunicació en el si de la Societat de la Informació i del Coneixement del segle XXI, incloent les comunicacions digitals, Internet, transmèdia, audiovisual sota demanda, xarxes socials, producció per a *smartphones*, interacció ciutadania i mitjà de comunicació, etc.

Com a servei públic o privatitzat?

Estem parlant d'un greu dèficit existent, del dèficit del sistema públic; però també vull referir-me, com a ciutadà, a una altra esfera oblidada a Espanya: els mitjans de comunicació dits lliures, comunitaris o del tercer sector. Hi ha un cert consens a la major part dels països més desenvolupats sobre la necessitat que hi haja tres àmbits comunicatius, entesos segons la seua propietat o gestió: els mitjans públics, els mitjans privats i els

mitjans comunitaris; tots ells han de poder coexistir i complementar-se. Els mitjans lliures i comunitaris, els grans oblidats, són una garantia més per a l'exercici de la llibertat d'expressió, el dret a la informació i la comunicació. En el cas de la ràdio i la televisió, la creació i el manteniment d'aquest tipus d'emissores ha estat greument limitat per la legislació, que tant en el cas valencià com en l'espanyol, figura entre les més endarrerides d'Europa. Cal dir que en aquest espai entendríem no solament els mitjans lliures coneguts fins ara, sinó tots aquells que podrien emergir amb una veritable legislació afavoridora i els existents ja d'entitats tan punteres com les pròpies universitats valencianes.

Tampoc cal oblidar que els mitjans privats utilitzen espais finits i públics de radiodifusió i han d'estar sotmesos, i vigilats, a les característiques de les concessions de les respectives llicències, cosa que no està passant en aquest moment, ja que uns especuladors de les ones en van prendre possessió, amb la complicitat de governs poc democràtics, sense la necessària legitimitat (de fet les llicències de TDT, denominades locals, estan suspeses a la Comunitat Valenciana pel Tribunal Suprem, mentre el Govern Valencià mira cap a una altra banda). La decisió que alguns van titlar de colp d'estat mediàtic, anunciada pel conseller portaveu de la Generalitat un 30 de desembre de vesprada, atorgant les llicències de TDT autonòmiques i les denominades locals a una sèrie d'empreses pròximes ideològicament i dòcils, com Libertad Digital, Intereconomía, UNEDISA, o el grup de José Luis Ulibarri que en va obtenir tretze, a banda de les dos autonòmiques adjudicades a *Las Provincias* i a la Cope. Aquesta decisió anunciada pel conseller portaveu Esteban González Pons ocasionà el tancament de gran quantitat de televisions locals —érem la comunitat autònoma espanyola amb més televisions locals després d'Andalusia— i empobrí la dieta mediàtica valenciana. A hores d'ara la major part d'aquestes televisions amb llicència no estan emetent. S'imagina algú el que hauria passat en una localitat si els hagueren tallat l'aigua amb la promesa d'obtenir-ne de més qualitat? Un vertader drama i un empobriment de la graella.

El servei públic de comunicació és imprescindible, no solament per la llengua, sinó per salut democràtica. Defensem el plantejament de la necessitat de polítiques que tendisquen a garantir el benestar comunicatiu i no es pot prescindir d'un servei públic per poder-lo garantir.

Amb producció pròpia o externalitzada?

La producció ha de ser combinada.

Els serveis informatius han de ser totalment públics; però a més a més, cal la concertació de tot el sistema públic i el funcionament de les xarxes. La xarxa de ràdios i la

de televisions locals, per exemple, haurien de treballar conjuntament creant sinergies amb la ràdio i la televisió autonòmica, aplicant criteris de subsidiarietat; però també de transversalitat i de creació de xarxa, junt a models més sostenibles i eficients. La qual cosa pot facilitar la comunicació de proximitat amb tot el territori.

La producció d'altres espais pot ser pròpia; però és molt recomanable i imprescindible que utilitze diversos models com les coproduccions, la compra de drets, la creació de concursos d'idees, etc. El diàleg amb el sector audiovisual valencià ha de ser permanent, no des de l'enfocament de la política de les subvencions i de la dependència (que ha generat i genera també notables injustícies i ineficàcies del sistema) sinó com a manera d'aconseguir un veritable govern relacional que pose en valor les iniciatives ciutadanes, empresarials, governamentals, etc. Aconseguint resultats i un major impacte, incloent la venda de les produccions. La nova RTV ha de ser una de les locomotores de la indústria audiovisual valenciana.

Hem de treballar estratègicament, posant al centre els interessos de la ciutadania, entre els quals també es troba l'economia. La incentivació de la cultura creativa mitjançant la seua difusió, per exemple, és una clara aposta per les llibertats; però també per un increment del PIB que alguns autors han xifrat en el 8%. La innovació, la capacitat d'iniciativa, l'emprenedurisme han d'estar en la base de les polítiques de producció. Cal crear sinergies amb el teixit audiovisual valencià existent i alhora crear oportunitats per a nous valors, idees, propostes, etc., possibles gràcies a nous sistemes de col·laboració.

En un món global també és necessari actuar amb economies d'escala, mitjançant acords i aliances, com per exemple amb la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i IB3; però també amb la FORTA, i com no, amb la Xarxa d'Emissores Locals, les ràdios públiques locals o les televisions locals públiques, els mitjans comunitaris abans al·ludits, l'associacionisme dels sector audiovisual valencià, etc.; però també la societat valenciana en el seu conjunt: societats musicals, festes i tradicions, entitats esportives, entitats culturals, escola valenciana, etc.

Amb quin grau d'independència?

La desgovernamentalització del sistema públic de RTVV ha de ser total; no només des del punt de vista de deixar fer, sinó molt més enllà, amb actuacions, mesures i pràctiques decidides per a establir una veritable independència del sistema públic de comunicació, plural i democràtic.

La governança d'un nou model polític, propi d'una democràcia avançada, requereix de mitjans de comunicació públics, desgovernmentalitzats i posats al servei de la ciutadania, tenint a aquesta com a actriu, més que no com a consumidora. El bon govern necessita l'aportació de la intel·ligència de les multituds per a l'interès general. La seua articulació pot assimilar-se a la pròpia de l'elaboració dels programes de programari lliure; hem de convertir els mitjans de comunicació pública en els principals agregadors i veritables nusos de comunicació, que faciliten i garantisquen que es pugui produir la conversa i una interacció ordenada.

La via de l'elecció dels seus òrgans: unipersonals i col·legiats (Presidència, Direcció General, Direccions, Consell d'Administració, etc.) ha de garantir aquesta independència dels governs, començant per períodes diferents al d'una legislatura, per les Corts, amb organismes de control, des de la creació del Consell Valencià de l'Audiovisual, prevista en el nostre Estatut d'Autonomia i no executada encara, fins als defensors de l'audiència, el Comitè d'Informatius, un Consell Social, etc.

Caldrà també implementar tot tipus de mesures, com les proposades pel [*Consejo para la reforma de los medios de comunicación de titularidad del Estado*](#) en el seu [*Informe*](#), publicat en febrer de 2005.

El sistema públic de comunicació ha de garantir algunes de les mesures imprescindibles per a assegurar la independència, a la vegada que l'eficàcia (ser capaç d'aconseguir els efectes desitjats, esperats i anhelats) del sistema públic de comunicació i la necessària eficiència (capacitat d'aconseguir els efectes desitjats amb el mínim de recursos possibles i viables):

- Mandat marc de llarga durada que especifique les obligacions i les prioritats del Sistema Públic de Comunicació.
- Contracte programa que fixe de manera clara l'assignació de recursos per part de les Corts i, de manera precisa en el curt i mitjà termini, les funcions encomanades i el seu control estricte.

La implementació de mesures de gestió avançades com la Responsabilitat Social Corporativa, la cogestió amb els treballadors i treballadores, ha d'estar en l'agenda de la gestió.

Un aspecte al qual vull dedicar un interès especial és a la necessària rendició de comptes de totes les persones amb certa responsabilitat. En una societat avançada i democràtica,

cal donar *accountability* o rendició de comptes, tant durant com especialment al final dels mandats o períodes fixats. Ha estat una pràctica totalment aliena al funcionament de RTVV; les diferents destitucions o dimissions dels directors generals no han suposat mai una rendició de comptes, ni davant de l'òrgan que els havia elegit (Consell d'Administració) ni davant de les Corts que aprovaven els pressuposts. Ni els mateixos consellers, nomenats per les Corts, no vam poder retre comptes mai, ni tan sols davant de la Comissió de Control de RTVV. En el moment de la intervenció faig lliurament al president del CVC d'un exemplar del meu llibre *Una altra RTVV era possible... i serà?: "Accountability" del Consell d'Administració 2007-2011*. València, 2011. Editorial Obra Propia.

La independència ha de ser garantia de valors i drets constitucionals, com és el dret d'informació de la ciutadania i la llibertat d'expressió; però no només la dels periodistes, que és cabdal, sinó també, com estableix la Constitució, garantir l'accés de la ciutadania organitzada als mitjans de comunicació públics, perquè enriqueixen l'opinió pública amb una visió més polièdrica de la realitat, ajuden a crear una democràcia deliberativa i en definitiva, augmenten el capital social valencià.

El sistema públic de comunicació ha de garantir una infomediació activa i interactiva "per a" i "de" la ciutadania.

La televisió pública s'ha de distingir per proposar diverses maneres, i no només una, de mostrar la realitat social.

Monolingüe?

La carència fonamental actual és la inexistent oferta d'opcions comunicatives en valencià; per la qual cosa haurà de ser prioritàriament en valencià, sent la principal eina per a aconseguir normalitzar la nostra llengua.

En aquest sentit cal articular totes les entitats que treballen per aquest mateix objectiu, començant per la col·laboració necessària amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, i amb altres entitats de gran prestigi i capacitat social com la Federació Escola Valenciana, la Fundació Sambori, Acció Cultural, etc.

No dic 100% en valencià, ja que cal tindre una visió el més ampla possible.

Caldrà tindre una actitud respectuosa amb la realitat valenciana, amb la inclusió de comarques castellanoparlants i també facilitant la inclusió d'aquelles persones que

encara no dominen l'expressió en valencià; és a dir, cadascú podrà expressar-se en la seua llengua, incloent els estrangers, tant comunitaris com qualsevol persona valenciana per viure aquí però provinent d'altres països i cultures. Caldrà adoptar sistemes de traducció o subtitulació que faciliten la comprensió a la resta de persones que dominen el valencià. Els presentadors i presentadores i tot el personal que treballa a RTVV haurà d'expressar-se en valencià. Ha de ser requisit imprescindible per a poder treballar en la nova RTVV el coneixement de la llengua en nivells iguals o superiors al mitjà de la JOCV.

Cal també contemplar la introducció d'altres idiomes, tant l'anglès com altres d'europes: alemany, francès, etc., com el coneixement i respecte d'altres com l'àrab, el xinès, el romanés. Les noves tecnologies ens poden facilitar enormement aquest plantejament, des de l'ús d'altres pistes que permet la compressió de les ones portadores en la TDT amb nous formats fins al desitjat visionat d'audiovisuals en versió original.

També caldrà introduir altres sistemes de comunicació alternatius que garantisquen l'accés de persones amb determinades discapacitats, especialment el llenguatge de signes per a sords i la subtitulació, com les audiodescripcions per a persones amb dèficit visual. També en tots els sistemes de comunicació: webs, xarxes socials, etc.

De proximitat?

Clar que sí; però què entenem per proximitat?: fórmules com l'establiment de sinergies en el territori, amb les xarxes de comunicació públiques, poden garantir millor aquesta proximitat; però també assumint el canvi de paradigma al qual estem assistint. Des de posicions com "veig, sent i llig el que vull, quan vull, on vull, etc.", canvia radicalment la manera d'entendre els mitjans de comunicació. La ciutadania forma part activa, actualment encara de manera incipient, però amb clars signes d'avanç imparable, com són el paper actiu en les xarxes socials, en la programació, els twitter, els facebook, els blocs, els sms, etc., que aporten ja fotos, posicionaments, votacions, informacions, etc. i, per què no?, també alguna cosa més, de manera que els ciutadans es convertixen en els propis actors, com per exemple en aquells programes mítics de "Tengo una pregunta para usted", on es va demostrar que la política sí que interessa a la ciutadania quan és protagonista, amb xifres de més de 10 milions de persones d'audiència:

La web 1.0, 2.0 i la 3.0 ha evolucionat de manera semblant a com han de fer-ho els mitjans de comunicació. Les persones de més de quaranta anys possiblement hem

estat pagant durant anys per tindre a casa l'*Enciclopèdia Britànica*, la *Larousse*, l'*Es-pasa Calpe* o el *Diccionari d'Alcover-Moll*. Després va aparèixer l'*Encarta*, adquirida per Bill Gates i que finalment va morir a mans d'una *Wikipèdia* que genera contingut distribuït, participatiu i a una velocitat de vertigen. Aquest canvi de paradigma de la societat del coneixement també hem d'aplicar-lo a la nova comunicació i informació i per tant a la nova RTV.

Cal assenyalar que en el passat mes de setembre el consum de productes audiovisuals a través de dispositius com *smartphones*, ordinadors, *tablets*, etc., ha aplegat a igualar el de la pantalla de la televisió (i això que ara tenim *smarts-tv*, *full HD*, 3D, 4K, etc.). La qual cosa encara em fa defensar més la necessitat d'un sistema públic de comunicació que vaja molt més enllà de la ràdio i de la televisió com les enteníem fins ara.

Fonamentalment cultural?

La dinamització cultural del territori forma part de les funcions de servei públic i inclou la difusió, tant a l'interior com a l'exterior de la Comunitat, de tres elements culturals bàsics: la realitat cultural pròpia del territori, el patrimoni cultural i social en el territori i la llengua pròpia; però, a més a més, el servei públic pot ser una eina de foment de la creació i la innovació cultural.

"En l'actual situació de crisi, totes les oportunitats que puguen estimular el creixement de l'economia, obrir nous horitzons de treball i de productivitat, alhora que apostar per uns valors socials més enllà de la competitivitat, han de ser motiu de reflexió. I la cultura i la ciència constitueixen un eix central que pot esdevenir un factor estratègic, sobretot quan s'està produint un augment de la seua aportació al PIB nacional". Informe del CVC sobre la situació de les indústries culturals, aprovat el 29 d'abril de 2014.

Ha de ser identitària; però també potenciar valors socials, donar visibilitat i reconeixement a la ciutadania i a les seues actuacions en pro del bé comú, impulsar la creativitat, els emprenedors, la divulgació científica, les nostres tradicions; però també les nostres innovacions, i l'esport, incloent-hi el de base; augmentar el capital social, formar i informar; però també entretenir divertint.

Ha d'alfabetitzar mediàticament, ha d'ensenyar a llegir els mitjans i, perquè no, també a escriure amb ells. El món educatiu ha d'estar en el centre del punt de mira;

incorporant la jove ciutadania als llenguatges audiovisuals però sense caure en una escolarització dels mitjans.

Cal posar en valor el patrimoni audiovisual acumulat i, per què no?, ser molt més ambiciosos plantejant que l'arxiu audiovisual de RTVV, els seus mitjans tecnològics i personals puguen ser la base d'un gran centre del patrimoni audiovisual de la Comunitat Valenciana, creant estretes sinergies amb la Filmoteca i altres iniciatives públiques o privades, posant a disposició de la ciutadania el tresor audiovisual valencià.

Finalment, cal tindre present la ciutadania des d'una altra mirada, amb un altre concepte metodològic —i, ahora, ètic—: les audiències són susceptibles d'ésser considerades aliades socials en projectes de canvi, subvertint el seu paper axiomàtic de fenòmens conservadors contraris a les alteracions de la societat. Audiències contra hegemòniques, doncs, com una expressió concreta i particular de la complexitat social i de la vitalitat plausible en l'exercici del drets en condicions de igualtat.

En definitiva, la ciutadania valenciana ens mereixem un nou servei públic de comunicació i no podem esperar més per fer-lo realitat.

4. CLOENDA DE LA TAULA REDONA PER PART DEL PRESIDENT DEL CONSELL VALENCIÀ DE CULTURA, SANTIAGO GRISOLÍA

Finalmente me corresponde a mí cerrar esta reunión. Lo haré en pocas palabras.

Primero, tengo que dar las gracias en nombre de la institución a los miembros de la mesa, por haber aceptado de buen grado la invitación a compartir con nosotros sus conocimientos y sus ideas. También quiero dar las gracias a los asistentes, por su interés y su atención. Y, finalmente, todos debemos felicitar a la Comisión de Promoción Cultural de esta casa, y a su presidente el consejero Vicente González Móstoles, por la iniciativa de convocar esta mesa y por haberse encargado de organizarla.

A todos nos gustaría que lo que se ha dicho aquí tuviera la difusión que merece. Sobre todo porque el asunto es importante. Hoy hace un año que las Cortes Valencianas aprobaron el cierre de Radiotelevisión Valenciana, convirtiendo lo que era un problema en un auténtico problemón, como se ha visto luego. Un problemón que si no se resuelve penalizará a nuestra sociedad con un atraso cultural y político considerable.

En cambio, si nos mostramos capaces de resolverlo, entre todos si es posible, entonces a lo mejor nos da por empezar a creer en nosotros mismos y por ponernos a hacer cosas positivas y productivas y a exigir un respeto, que falta hace.

Hace tiempo me contaron que alguien a quien se le estaba exponiendo la falta de vertebración de los valencianos observó con malicia que muchos animales invertebrados sobreviven perfectamente.

En fin... A mí lo de ser una sepia no me parece una vocación razonable.

Pero el caso es que alguien haya podido pensar que, a los valencianos, ser una sepia ya debería valerles.

Incluso es posible que no sea sólo alguien, sino muchos los que piensen así.

Por ejemplo, yo veo hoy en un periódico a los empresarios valencianos preocupados, pero impotentes, ante los incumplimientos del gobierno con el corredor mediterráneo, y empiezo a vernos a todos cara de sepia.

A ver si el cierre de Canal 9, y las tomaduras de pelo con el corredor mediterráneo, y el déficit fiscal, y el desmantelamiento del sistema financiero, y los líos con la identidad etc., etc., no son más que las manifestaciones de un mismo y único problema de “vocación equivocada”.

Por eso la primera cuestión es si esta sociedad quiere o no quiere tener futuro. Y no es tan fácil de responder. Si le da lo mismo, entonces aquí estamos haciendo el ridículo. Pero si de veras quiere un futuro en el que pueda seguir reconociéndose, entonces necesita por lo menos una televisión y una radio generalistas propias. Una televisión y una radio de referencia, que tendrían que ser públicas, pero que podrían abrir el camino a otras privadas, si fueran capaces de consolidar un público y una capacidad de producción suficientes.

Y con esto doy por cerrada la reunión. Muchas gracias a todos.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

BOIRA MAÏQUES, Josep Vicent (2012): *València, la tormenta perfecta*, Barcelona, RBA Libros.

Contracte Programa. Corporació Catalana de Ràdio i Televisió. 2006-2009.

DELOITTE. *Anàlisi comparativa de la televisió regional a Europa: una proposta per a Espanya*.

FITÓ, Josep Lluís; MARZAL FELICI, Javier (2015): «Propuestas para la gobernanza de una nueva radiotelevisión pública valenciana», en: Marzal Felici, Javier; Izquierdo Castillo, Jessica; Casero Ripollés, Andreu (eds.) (2015): *La crisis de la televisión pública. El caso de RTVV y los retos de una nueva gobernanza*. Barcelona, Bellaterra, Castelló de la Plana i València, Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, Publicacions de la Universitat Jaume I i Publicacions de la Universitat de València. Col·lecció Aldea Global.

FLORS, Borja i CLIMENT, Vicent (eds.) (2013): *Adéu, RTVV. Crònica del penúltim fracàs de la societat valenciana*, València, Publicacions de la Universitat de València.

GÓMEZ MOMPART, Josep-Lluís (2013): «Fatiga i fortalesa del mitjà rei de la comunicació», *L'Espill*, núm. 43, 79-87, primavera de 2013.
Informe per a la reforma dels mitjans de comunicació de titularitat de l'Estat elaborat pel Consell creat a l'efecte segons Real Decret 744/2004, de 23 d'abril. Febrer de 2005.

Informe sobre el paper de la televisió pública autonòmica a Espanya. Accenture per a FORTA. 2012.

Llei 1/2006, de 19 d'abril, de la Generalitat, del Sector Audiovisual.

Llei 4/1983, de 23 de novembre, de la Generalitat Valenciana, d'Ús i Ensenyament del Valencià.

Llei 11/2007, d'11 d'octubre, de la Generalitat Catalana, de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals.

Llei de la Generalitat Valenciana 7/1984, de 4 de juliol, de creació de l'entitat pública Radiotelevisió Valenciana (RTVV), i regulació dels serveis de radiodifusió i televisió de la Generalitat Valenciana.

PALACIO, Manuel (2012): *La televisión durante la Transición española*, Madrid, Cátedra.

PIQUERAS, José Antonio; MARTÍNEZ, Francesc A.; LAGUNA, Antonio; ALAMINOS, Antonio (2011): *El secuestro de la democracia. Corrupción y dominación política en la España actual*, Madrid, Akal.

SOLER CAMPILLO, Maria; MARZAL FELICI, Javier (2015): «La relevancia estratégica de RTVV en el sistema comunicativo valenciano y para el desarrollo económico, social y cultural de la Comunidad Valenciana».

VILLORIA MENDIETA, Manuel (2006): *La corrupción política*, Madrid, Síntesis.

EN LA WEB

ACICOM (Associació Ciutadania i Comunicació):

www.acicom.org

Acord del Consell de la Generalitat, del dia 14 de novembre de 2014, manifestant conformitat amb la tramitació de la Proposició de Llei de Servei Públic de Ràdio Televisió Valenciana: https://drive.google.com/file/d/0B526_xRUfdAic2w3NTRSb2IWRDA/view

“Cap a un nou espai audiovisual”, de la Mesa Sectorial de l'Audiovisual Valencià (MESAV), disponible en:

<http://mesav.es/cap-a-un-nou-espai-audiovisual/>

Comunicat de la Xarxa Vives d'Universitats sobre RTVV:

<http://www.uv.es/fatwirepub/userfiles/file/xarxa.pdf>

Consejo para la reforma de los medios de comunicación de titularidad del Estado:

https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2004-7470

El Mundo logra cuatro televisiones digitales en la Comunitat Valenciana:
<http://www.elmundo.es/elmundo/2005/12/30/comunicacion/1135971606.html>

FORTA, 2012: Informe sobre el papel de la Televisión Pública Autonómica en España:
<http://www.forta.es/Portals/0/Forta1200.pdf>

Governança: Fórmula de govern que es fonamenta en la interrelació entre els organismes encarregats de la direcció política d'un territori i la societat civil, de manera que els elements socials poden exercir poder, autoritat i influència sobre les decisions que afecten la vida pública: http://www2.ub.edu/assessling/cgi/consultes/resposta.pl?consultes_id=509

Informe del CVC sobre la situació de les indústries culturals, aprovat el 29 d'abril de 2014.
http://cvc.gva.es/archivos/Informe_Industria_Cultural.pdf

Informe para la reforma de los medios de comunicación de titularidad del Estado:
http://www.rae.es/sites/default/files/Informe_reforma_medios_publicos.pdf

La cultura como factor de innovación económica y social:
http://www.uv.es/soste/pdfs/ResumenEjecutivo_CAST.pdf

La cultura treu PIB. El sector representa el 5,8% de l'economia catalana i dóna feina a 178.000 persones. *El País Catalunya* 20140213:
http://ccaa.elpais.com/ccaa/2014/02/12/quadern/1392240396_803707.html

Pàgina web de la Iniciativa Legislativa Popular Proposició de Llei de Servici Públic de Ràdio Televisió Valenciana:
<http://rtvenvalencia.org/>

Referències als mitjans comunitaris, lliures o del tercer sector:
<https://okupemlesones.wordpress.com/tercer-sector-2/que-es/>
<http://www.medioscomunitarios.net/>
http://medioscomunitarios.net/IMG/pdf/ReMC_estatutos.pdf
http://latele.cat/sites/default/files/esmenes_acs_agost.pdf
<http://www.media.cat/2013/09/13/el-paper-dels-mitjans-comunitaris/>
http://lleiaudiovisual.communia.info/comunicats/comunicat_mitjans_al_cac_bo.html

Seis empresas pierden su opción de tener licencia televisiva al no presentar el aval:

http://www.abc.es/hemeroteca/historico-25-08-2005/abc/Valencia/seis-empresas-pierden-su-opcion-de-tener-licencia-televisiva-al-no-presentar-el-aval_61403415254.html

FOTOGRAFIES DE LA TAULA REDONA

CONSELL
VALENCIÀ
de CULTURA